

KLASA: UP/I-344-01/21-05/03

URBROJ: 376-05-1-22-85

Zagreb, 29. prosinca 2022.

Na temelju članka 12. stavka 1. točke 3., članka 58. stavka 3. i članka 62. Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN br. 73/08, 90/11, 133/12, 80/13, 71/14 i 72/17) radi provođenja regulatorne obveze nadzora cijena na tržištu veleprodajnog lokalnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji i određivanja naknada unutar Standardne ponude Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu pristupa pasivnoj pristupnoj svjetlovodnoj mreži na lokaciji distribucijskog čvora za svjetlovodne distribucijske mreže (FA-PON) te Standardne ponude Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji pokrenutom po službenoj dužnosti, Vijeće Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti je na sjednici održanoj 29. prosinca 2022. donijelo

ODLUKU

1. Trgovačkom društvu Hrvatski Telekom d.d., Zagreb, Radnička cesta 21, OIB: 81793146560 određuju se cijene na tržištu veleprodajnog lokalnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji, pri čemu definirane cijene predstavljaju najvišu razinu cijena te izmjene i dopune Standardne ponude Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu pristupa pasivnoj pristupnoj svjetlovodnoj mreži na lokaciji distribucijskog čvora za svjetlovodne distribucijske mreže (FA-PON) kako slijedi:

1.1.

Briše se članak 4.5. stavak (4) „Razlozi za odbijanje zahtjeva i/ili trajno/privremeno obustavljanje pružanja usluge“..

1.2.

Određuje se najviša razina jednokratnih naknada u članku 5.1. Standardne ponude Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu pristupa pasivnoj pristupnoj svjetlovodnoj mreži na lokaciji distribucijskog čvora za svjetlovodne distribucijske mreže (FA-PON) „Jednokratne naknade“ kako slijedi:

USLUGA	IZNOS NAKNADA (bez PDV-a)	
	HRK	EUR
Jednokratna naknada za uključenje ili proširenje operatorove spojne mreže	Prema troškovniku iz Standardne ponude za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji i Dodatka 8. ove Standardne ponude	
Jednokratna naknada za uključenje pojedinačne usluge pristupa pasivnoj pristupnoj svjetlovodnoj mreži na lokaciji distribucijskog čvora za svjetlovodne distribucijske mreže (Novi pristup)	194,74	25,85

Jednokratna naknada za uključenje pojedinačne usluge pristupa pasivnoj pristupnoj svjetlovodnoj mreži na lokaciji distribucijskog čvora za svjetlovodne distribucijske mreže (Postojeći pristup)	72,55	9,63
Jednokratna naknada za isključenje pojedinačne usluge pristupa pasivnoj pristupnoj svjetlovodnoj mreži na lokaciji distribucijskog čvora za svjetlovodne distribucijske mreže	72,55	9,63
Jednokratna naknada za preseljenje pojedinačne usluge pristupa pasivnoj pristupnoj svjetlovodnoj mreži na lokaciji distribucijskog čvora za svjetlovodne distribucijske mreže	217,65	28,89
Jednokratna naknada za migraciju pojedinačne usluge pristupa pasivnoj pristupnoj svjetlovodnoj mreži na lokaciji distribucijskog čvora za svjetlovodne distribucijske mreže s usluge izdvojenog pristupa lokalnoj petlji	217,65	28,89
Jednokratna naknada za migraciju pojedinačne usluge pristupa pasivnoj pristupnoj svjetlovodnoj mreži na lokaciji distribucijskog čvora za svjetlovodne distribucijske mreže s usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa	217,65	28,89
Jednokratna naknada za migraciju pojedinačne usluge pristupa pasivnoj pristupnoj svjetlovodnoj mreži na lokaciji distribucijskog čvora za svjetlovodne distribucijske mreže s usluge najma korisničke linije	217,65	28,89
Neosnovana prijava kvara kada je potreban izlazak tehničara na teren	91,64	12,16
Neosnovana prijava kvara kada nije potreban izlazak tehničara na teren	0,00	0,00
Povlačenje zahtjeva nakon 2 radna dana od zaprimanja zahtjeva od strane HT-a	50% jednokratne naknade za aktivnost traženu u zahtjevu	
Administrativna obrada zahtjeva u slučaju neispravnog ili nepotpunog zahtjeva	0,00	0,00

1.3.

U Dodatku 8, briše se tablica *Troškovi realizacije unutar distribucijskog čvora* i zamjenjuje se tablicom u kojoj se troškovi iskazani u prvom, drugom, petom i šestom retku tablice odnose i na realizaciju usluge najma svjetlovodne niti bez prijenosne opreme za potrebe spajanja na distribucijski čvor.

TROŠKOVI REALIZACIJE UNUTAR DISTRIBUCIJSKOG ČVORA				
Redni broj	Naziv materijala i rada	Jedinica mjere	Jedinična cijena (HRK)	Jedinična cijena (EUR)
1	Modul za konektorsko spajanje (BTU modul za splitere) _(2U) sa LC/UPC adapterima	kom	4.041,25	536,37
2	Montaža modula za konektorsko spajanje (BTU modula)	kom	389,57	51,70
3	SVK PLC 1:32-900µm_ za BTU_konekt. LC/UPC	kom	802,44	106,50

4	Montaža optičkog sprežnika u ormarić ili spojnicu (ukoliko nije montiran)	kom	111,51	14,80
5	Kazeta za spajanje kabela i smještaj 24 adaptera sa nosačem kazete (24" kazeta sa adapterima , pig-teil kablama i udjelom nosača) (0,5U)	kom	3.290,00	436,66
6	Montaža kazeta za spajanje sa nosačem i smještaj adaptera, izrada dokumentacije	kom	1.415,43	187,86
7	IFC kabel kapaciteta 96 niti predkonektoriziran sa jedne strane sa LC/UPC konektorima duljine 30 m	kom	8.578,46	1.138,56
8	IFC kabel kapaciteta 96 niti predkonektoriziran sa jedne strane sa LC/UPC konektorima duljine 60 m	kom	11.598,12	1.539,34
9	Odf H&S Montaža modula za spajanje (6U) (demontaža)	kom	155,83	20,68
10	Projektna dok. za ODF/I-ODF sustav/niti H&S	po konektoru	15,13	2,01
11	Izvedbena dok. za ODF/I-ODF sustav/niti H&S	po konektoru	9,81	1,30

1.4.

U Dodatku 8, dodaje se tablica *Troškovi povezivanja unutar distribucijskog čvora u slučaju kolokacije na lokaciji na kojem se nalazi distribucijski čvor.*

TROŠKOVI POVEZIVANJA NA UNUTARNJI DISTRIBUCIJSKI ČVOR (za slučaj kolokacije koja se nalazi na istoj lokaciji na kojoj se nalazi DČ)			
Naziv materijala i radova	Jedinica mjere	Jedinična cijena (HRK)	Jedinična cijena (EUR)
Kabel optički instal -razv. 12-niti (m)	m	2,65	0,35
Kabel optički instal -razv. 24-niti (m)	m	4,71	0,63
Kabel optički instalacijski 48-niti (m)	m	7,54	1,00
Kabel optički instalacijski 72-niti (m)	m	11,24	1,49
Kabel optički instalacijski 96-niti (m)	m	12,14	1,61
Sustav metalnih kanalicu za vođenje IFC kabela i ulaznih SVK kabela širine do 40 cm nosivosti 30 kg/m sa pripadajućim nosačima kanala, zakrivljenjima i ispustima (po metru dužnom)	m	627,76	83,32
Usluga dostave na lokaciju i montaže sustava metalnih kanalicu za vođenje instalacijskih kabela i ulaznih SVK kabela širine do 40 cm, nosivosti 30 Kg/m' na visini od cca 2,8 m sa potrebnim ovjesima i dodatnim učvršćenjima (po metru dužnom)	m	44,30	5,88
Probijanje do 50 mm promjera i do 50 cm debljine zida	kom	172,35	22,87
Probijanje preko 50 mm promjera i do 50 cm debljine zida	kom	106,76	14,17
Uvlačenje svjetlovodnih kabela	m	5,47	0,73
Montaža modula za konektorsko spajanje	kom	389,57	51,70
Ugradnja plastične kanalice, od 40x20 do 100x60 mm (š x d)	m	27,37	3,63
Ugradnja otvorenih nosećih kanalicu za smještaj kabela, s učvršćenjem o strop ili zid, dimenzija do 200x500 mm	m	96,22	12,77

Ugradnja metalne konstrukcije za usponsko vođenje TK kabela	m	41,30	5,48
Montaža, polaganje svih vrsta TK kabela na strani centrale	m	6,64	0,88
Polaganje svih vrsta TK kabela / mikrocijevi / cijevi malog promjera u kanal ili cijev	m	8,31	1,10
Polaganje svih vrsta TK kabela u dupli pod, spuštteni strop ili povišeni kanal	m	7,46	0,99
Polaganje kabela u usponske kanale i prostore	m	9,59	1,27

1.5.

U Dodatku 8, dodaje se nova tablica *Troškovi realizacije vanjskog distribucijskog čvora*.

TROŠKOVI REALIZACIJE VANJSKOG DISTRIBUCIJSKOG ČVORA				
Redni broj	Naziv materijala i rada	Jedinica mjere	Jedinična cijena (HRK)	Jedinična cijena (EUR)
1	Kabinet DČ K1-Va 336-240_bez postolja prazan	kom	3.265,02	433,34
2	Kabinet DČ K1/2-Va 624-432_bez postolja prazan	kom	3.265,02	433,34
3	Kabinet DČ K2-Va 1056-756_bez postolja prazan	kom	7.658,60	1.016,47
4	Kabinet DČ K3-Va 1824-1308_bez postolja prazan	kom	7.658,60	1.016,47
5	Postolje za kabinet DČ K1-Va	kom	1.747,77	231,97
6	Postolje za kabinet DČ K1/2-Va	kom	2.185,52	290,07
7	Postolje za kabinet DČ K2-Va	kom	3.265,02	433,34
8	Postolje za kabinet DČ K3-Va	kom	2.775,27	368,34
9	Modul za spajanje kabela sa kazetom i kon. LC/UPC_DČ Kx-Va 24_ (0,5U)	kom	375,47	49,83
10	Modul sa splitterom 2x1:32 LC/UPC za DČ Kx-Va _ (2U)	kom	1.183,57	157,09
11	Modul za splitere - prazan LC/UPC za DČ Kx-Va _ (2U)	kom	479,23	63,60
12	SVK PLC 1:32-900μm_za BTU_konekt. LC/UPC	kom	802,44	106,50
13	Zaštitna transparent cjevčica	m	8,16	1,08
14	Montaža MFG, DČ, Raycap kabineta na zemno postolje. Uključuje sav potrošni materijal potreban za ugradnju na zemno postolje.	kom	1.134,00	150,51
15	Montaža MFG, DČ, Raycap kabineta na čelični podstak na pripremljenoj podlozi. Uključuje sav potrošni materijal potreban za ugradnju na čelični podstak.	kom	1.890,00	250,85
16	Postavljanje vanjskog kabineta / ormara tip 2, dimenzija 1600 v x 500 d x 1000 š	kom	1.171,66	155,51
17	Postavljanje vanjskog kabineta / ormara tip 3, dimenzija 1600 v x 500 d x 1400 š	kom	1.277,56	169,56
18	Postavljanje vanjskog kabineta / ormara tip 4, dimenzija 1600 v x 500 d x 2000 š	kom	1.532,57	203,41
19	Izgradnja betonskog temelja vanjskog kabineta / javne telefonske govornice, uključujući iskop i zatrpavanje jame	kom	617,56	81,96

20	Izgradnja betonskog temelja vanjskog kabineta / javne telefonske govornice, uključujući iskop i zatrpavanje jame, sa razbijanjem uređenih površina na pločnicima	kom	691,72	91,81
21	Vanjski ormar aluminijski 32U PatTel Cabinet 191x32U jednokrlni ; 32U; 19" vodilice; Dijela za namatanje ;Dno sa uvodimaza kabele i cijevi; prednja vrata sa bravom	kom	21.932,00	2.910,88
22	Ugradnja vanjskog ormara uključuje sve radove do vertikalne zaštite za kabele na stupu(do 5 metara udaljen od stupa)	kom	9.000,00	1.194,51
23	Razdjelnik optički LC/PC-48, ugradni, komplet Modul Nexans POB 48 LC/PC modul 24 LC/UPC	kom	1.674,40	222,23
24	Montaža optičkog razdjelnika kapaciteta od 24 do uključivo 48 vlakana	kom	216,64	28,75
25	Spajanje optičkog vlakna s kontrolnim mjerenjima OTDR-om, jedinica mjere: 1 spajanje = 1 komad. Stavka obuhvaća: Spajanje SVK kako je opisano pod stavkom 26,21. Završena mreža - mjerenje OTDR-om kao kontrolna mjerenja spoja gdje je to potrebno u slučaju odstupanja rezultata završnih mjerenja mjeračima snage	kom	31,18	4,14
26	Modul za konektorsko spajanje (T.U.2.2.1.)	kom	4.041,25	536,37
27	SVK PLC 1:32-900µm_za BTU_konekt. LC/UPC (3 kom)	kom	2.407,32	319,51
28	Montaža modula za konektorsko spajanje	kom	332,43	44,12
29	Montaža optičkog spreznika u ormarić ili spojnicu (ukoliko nije montiran)	kom	127,11	16,87

1.6.

U Dodatku 8 dodaje se nova tablica koja sadrži troškove realizacije vezane uz unutarnji i vanjski distribucijski čvor.

TROŠKOVI REALIZACIJE VEZANI UZ UNUTARNJI I VANJSKI DISTRIBUCIJSKI ČVOR (kabeli za prespajanje- inicijalno ožičenje splitera na DČ-u)				
Redni broj	Naziv materijala i rada	Jedinica mjere	Jedinična cijena (HRK)	Jedinična cijena (EUR)
1	Cjevčica opt. izolacijska SMOUV 1120-02	kom	1,46	0,19
2	Opt.Patch Cord LC/U-LC/U (SM 2mm) 1,5 m	kom	36,12	4,79
3	Opt.Patch Cord LC/U-LC/U (SM 2mm) 3 m	kom	37,83	5,02
4	Op.Pat.Cord LC/UPC-LC/UPC(SM 2mm)5m	kom	39,52	5,25
5	Opt.Patch Cord LC/UPC-LC/UPC (SM 2mm) 10 m	kom	40,17	5,33
6	Opt.Patch Cord LC/UPC-LC/UPC (SM 2mm) 20 m	kom	50,09	6,65

TROŠKOVI REALIZACIJE VEZANI UZ UNUTARNJI I VANJSKI DISTRIBUCIJSKI ČVOR (kabeli spajanje - montažerski radovi)				
Redni broj	Naziv materijala i rada	Jedinica mjere	Jedinična cijena (HRK)	Jedinična cijena (EUR)
1	Priprema svjetlovodnog kabela, jedinica mjere: 1 kraj kabela = 1 komad	kom	97,88	12,99

2	Priprema elemenata svjetlovodnog kabela, jedinica mjere: 1 element (sekundar) = 1 komad	kom	38,83	5,15
3	Priprema kratkog poveznog komada svjetlovodnog kabela, jedinica mjere: 1 kratki povezni komad svjetlovodnog kabela = 1 komad	kom	19,72	2,62
4	Spajanje optičkog vlakna (završna mjerenje se obračunavaju posebno) jedinica mjere: 1 spajanje = 1 komad	kom	38,92	5,17
5	Spajanje konektoriziranih svjetlovodnih kabela; Jedinica mjere ; 1 konektor= 1 komad	kom	11,27	1,50
6	Mjerenje s OTDR-om, 12 vlakana = 1 komad	kom	271,72	36,06
7	Mjerenje mjeračima snage jedinica mjere: 12 vlakna = 1 komad	kom	274,30	36,41
8	Postavljanje prespojnog optičkog kabela bilo koje dužine s mjerenjima kvalitete veze kompletne relacije. Mjerna jedinica: 1 lokacija po vezi = "1 komad "	kom	496,08	65,84
9	Vođenje gradilišta. Obračun po vrijednosti radova - do 5.000 Kn	po projektu	500,00	66,36
10	Vođenje gradilišta Obračun po vrijednosti radova - 5.001 do 10.000 Kn	po projektu	1.500,00	199,08
11	Vođenje gradilišta. Obračun po vrijednosti radova - 10.001 do 50.000 Kn	po projektu	3.000,00	398,17

1.7.

U Dodatku 8 mijenja se postojeća tablica *Troškovi izrade tehničkog rješenja i dokumentiranje* na način da sada glasi:

TROŠKOVI IZRADE TEHNIČKOG RJEŠENJA I DOKUMENTIRANJE				
Redni broj	Naziv materijala i rada	Jedinica mjere	Jedinična cijena (HRK)	Jedinična cijena (EUR)
1	Dodatak obilasku na otoke koji nisu povezani mostom s kopnom	po lokaciji	Prema stvarnom trošku i računima prijevoznika	Prema stvarnom trošku i računima prijevoznika
2	Izlazak projektanta na lokaciju radi izrade projekata	po lokaciji	1.200,00	159,27
3	Planerska analiza za projekt priključka- projekt do 45.000 Kn	kom	400,00	53,09
4	Planerska analiza za projekt priključka- projekt do iznad 45.000 Kn	kom	600,00	79,63
5	Izrada projektne dokumentacije za ODF sustav s kombiniranim stalkom - reg Sjever	po konektoru	15,13	2,01
6	Izrada projektne dokumentacije za ODF sustav s kombiniranim stalkom, po konektoru - _reg Jug, reg. Zapad, reg. Istok	po konektoru	16,81	2,23
7	Usluga izrade dokumentacije izvedenog stanja za ODF sustav s	po konektoru	9,81	1,30

	izdvojenim stalkom za toplinsko spajanje - _reg. Sjever			
8	Izrada dokumentacije izvedenog za ODF sustav s izdvojenim stalkom za toplinsko spajanje, po konektoru - _reg. Jug, Zapad, Istok	po konektoru	10,89	1,45
9	Izrada projektne dokumentacije - ugradnja opreme u vanjski optički distribucijski čvor	po konektorskoj poziciji	8,00	1,06
10	Izrada dokumentacije izvedenog stanja - ugradnja opreme u vanjski optički distribucijski čvor	po konektorskoj poziciji	5,00	0,66
11	Unos u DIS - ODF-a do 100 portova	Do 100 portova	75,50	10,02
12	Unos u DIS - ODF-a od 100 portova do 750 portova	od 100-750 portova	151,00	20,04
13	Unos u DIS - ODF-a preko 750 portova	Preko 750 portova	226,50	30,06

2. Trgovačkom društvu Hrvatski Telekom d.d., Zagreb, Radnička cesta 21, određuju se cijene na tržištu veleprodajnog lokalnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji, pri čemu definirane cijene predstavljaju najvišu razinu cijena te izmjene i dopune Standardne ponude Hrvatskog Telekoma d.d. za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji kako slijedi:

2.1.

Određuje se najviša razina jednokratnih naknada u članku 14.1. Standardne ponude Hrvatskog Telekoma d.d. za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji „Usluga izdvojenog pristupa lokalnoj petlji“ u tablici 14.1.1. „Jednokratne naknade“ kako slijedi:

USLUGA	IZNOSI NAKNADA (bez PDV-a)	
	HRK	EUR
Aktivacija potpunog izdvojenog pristupa lokalnoj petlji (postojeća parica)	53,46	7,09
Aktivacija potpunog izdvojenog pristupa lokalnoj petlji (nova parica)	154,64	20,52
Deaktivacija potpunog izdvojenog pristupa lokalnoj petlji	53,46	7,09
Migracija s usluge najma korisničke linije na izdvojeni pristup lokalnoj petlji	72,55	9,63
Povlačenje zahtjeva	50% jednokratne naknade za aktivaciju/deaktivaciju	
Naknada za administrativnu obradu zahtjeva	0,00	0,00

2.2.

U članku 14.1.2. Standardne ponude Hrvatskog Telekoma d.d. za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji *Prethodni zahtjev/Zahtjev za postojećim podacima za upređenu metalnu paricu*, mijenja se iznos predmetne naknade sa 100 HRK na 49,13 HRK (6,52 EUR).

2.3.

U članku 14.1.2. Standardne ponude Hrvatskog Telekoma d.d. za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji *Prethodni zahtjev/Posebni zahtjev za tehničko ispitivanje za upredenu metalnu paricu*, mijenja se iznos predmetne naknade s 250 HRK na najviše 114,55 HRK (15,20 EUR).

2.4.

U Dodatku 28.17. „*Proces realizacije i priključenja završne točke mreže na točku raspodjele (izvod pristupne mreže)*“ u četvrtom odlomku rečenica „*HT treba izvesti priključenje i spojiti instalaciju korisnika na HT-ovu mrežu sukladno jednokratnoj naknadi definiranom točkom 14.1.4. ove Standardne ponude.*“ mijenja se na način da sada glasi „*HT treba izvesti priključenje i spojiti instalaciju korisnika na HT-ovu mrežu bez naknade*“. Ujedno se u članku 14.1. „*Usluga izdvojenog pristupa lokalnoj petlji*“ briše podnaslov 14.1.4. „*Realizacija i priključenje završne točke mreže na točku raspodjele (izvod pristupne mreže)*“ zajedno s pripadajućom tablicom.

2.5.

U članku 14.2. „*Ostale usluge povezane s uslugom izdvojenog pristupa lokalnoj petlji*“, podnaslovu 14.2.1. „*Neosnovan zahtjev za popravak kvara*“, mijenja se prva rečenica na način da sada glasi: „*Ako tijekom popravka kvara HT utvrdi da razlog kvara ulazi u područje odgovornosti Operatora korisnika Standardne ponude ili treće strane, Operator korisnik Standardne ponude će platiti naknadu od 91,64 HRK (12,16 EUR) (bez PDV-a) za svaki neosnovani zahtjev za popravak kvara za koji je bio potreban izlazak tehničara na teren, a u slučaju ako nije bio potreban izlazak tehničara na teren naknada se ne naplaćuje*“.

2.6.

U članku 14.4. Cjenik za uslugu najma svjetlovodne niti bez prijenosne opreme, ispod tablice *Jednokratne naknade* dodaje se tekst: „*Navedene naknade se primjenjuju i za uslugu najma svjetlovodne niti bez prijenosne opreme kod korištenja usluge pristupa pasivnoj pristupnoj svjetlovodnoj mreži na lokaciji distribucijskog čvora za svjetlovodne distribucijske mreže (FA-PON)*“. U nastavku se dodaje tekst „*Napomena: Kod korištenja usluge pristupa pasivnoj pristupnoj svjetlovodnoj mreži na lokaciji distribucijskog čvora za svjetlovodne distribucijske mreže (FA-PON) radi se o lokaciji distribucijskog čvora*“, koji se odnosi na šesti redak tablice koji glasi: „*Jednokratna naknada za optički razdjelnik LC/PC-12 (ukoliko se operator korisnik spaja svojom svjetlovodnom niti na HT-ovu svjetlovodnu nit bez prijenosne opreme na lokaciji nezavisnog čvora)*“.

2.7.

U članku 14.4. „*Cjenik za uslugu najma svjetlovodne niti bez prijenosne opreme*“ dodaje se tablica s jednokratnim naknadama i troškovima koji se mogu pojaviti kod realizacije usluge najma svjetlovodne niti bez prijenosne opreme za spajanje na distribucijski čvor kod korištenja FA-PON usluge.

TROŠKOVI REALIZACIJE USLUGE NAJMA SVJETLOVODNE NITI BEZ PRIJENOSNE OPREME			
Naziv materijala i rada	Jedinica mjere	Jedinična cijena (HRK)	Jedinična cijena (EUR)
Modul za konektorsko spajanje u ODF-u za LC/APC konektore kapaciteta 144 kp lijevi / desni	kom	9.122,27	1.210,73
IFC kabel kapaciteta 96 niti predkonektoriziran sa jedne strane sa LC/APC konektorima duljine 30 m	kom	8.942,67	1.186,90
IFC kabel kapaciteta 96 niti predkonektoriziran sa jedne strane sa LC/APC konektorima duljine 60 m	kom	11.998,14	1.592,43
Kombinirani modul sa 144 LC/APC konektorima, konektiranim pig-tail kabelima i kazetama (lijevi blok -L / desni blok R)	kom	24.734,79	3.282,87
Razdjelnik optički LC/PC-12, na zid	kom	670,00	88,92
Razdjelnik optički LC/PC-12, ugradni	kom	723,00	95,96
Razdjelnik optički LC/PC-24, ugradni	kom	1.070,00	142,01
Opt.Patch Co. LC/APC-LC/APC (SM 1,7-2mm) 4 m	kom	39,20	5,20
Opt.Patch Co. LC/APC-LC/APC (SM1,7- 2mm) 5 m	kom	39,99	5,31
Opt.Patch Co. LC/APC-LC/APC (SM 1,7-2mm) 7 m	kom	42,66	5,66
Opt.Patch Co. LC/APC-LC/APC (SM 1,7-2mm) 10 m	kom	47,01	6,24
Opt.Patch Co. LC/APC-LC/APC (SM 1,7-2mm) 12 m	kom	48,70	6,46
Opt.Patch Co. LC/APC-LC/APC (SM 1,7- 2mm) 15 m	kom	51,23	6,80
Opt.Patch Co. LC/APC-LC/APC (SM 1,7-2mm) 17 m	kom	52,92	7,02
Opt.Patch Co. LC/APC-LC/APC (SM 1,7-2mm) 20 m	kom	57,26	7,60
Postavljanje prespojnog optičkog kabela bilo koje dužine s mjerenjima kvalitete veze kompletne relacije. Mjerna jedinica: 1 lokacija po vezi = "1 komad"	kom	496,08	65,84

3. Hrvatski Telekom d.d. je obavezan iz Standardne ponude Hrvatskog Telekoma d.d. za uslugu pristupa pasivnoj pristupnoj svjetlovodnoj mreži na lokaciji distribucijskog čvora za svjetlovodne distribucijske mreže (FA-PON) i Standardne ponude Hrvatskog Telekoma d.d. za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji ukloniti sve odredbe koje su protivne odredbama iz točaka 1. i 2. izreke ove odluke, dok u ostalim dijelovima predmetne standardne ponude ostaju nepromijenjene.
4. Obvezuje se Hrvatski Telekom d.d. najkasnije 15 dana od donošenja ove odluke objaviti na svojim internetskim stranicama standardne ponude iz točke 3. izreke s ugrađenim izmjenama iz točaka 1. i 2. izreke ove odluke, pri čemu se izmjene primjenjuju od 1. travnja 2023.

Obrazloženje

Objavom javnog poziva za dostavu komentara i prijedloga izmjena važećih jednokratnih naknada u standardnim ponudama Hrvatskog Telekom d.d. (dalje: HT) u travnju 2021. Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (dalje: HAKOM) pokrenula je postupak izmjene važećih jednokratnih naknada. Predmetne jednokratne naknade određene su odlukama¹ HAKOM-a te objavljene u sljedećim standardnim ponudama HT-a:

- Standardna ponuda Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa,
- Standardna ponuda Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu pristupa pasivnoj pristupnoj svjetlovodnoj mreži na lokaciji distribucijskog čvora za svjetlovodne distribucijske mreže (FA-PON),
- Standardna ponuda Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu hibridnog širokopojasnog pristupa,
- Standardna ponuda Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji i
- Standardna ponuda Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu veleprodajnog visokokvalitetnog pristupa.

Navedenim odlukama određene su jednokratne naknade za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji, za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa i za uslugu veleprodajnog visokokvalitetnog pristupa, dok je uvid u jednokratne naknade za uslugu pristupa pasivnoj pristupnoj svjetlovodnoj mreži na lokaciji distribucijskog čvora za svjetlovodne distribucijske mreže i za uslugu hibridnog širokopojasnog pristupa, HAKOM izvršio prije njihove objave u pripadajućim standardnim ponudama HT-a.

HAKOM je postupak izmjene pokrenuo jer smatra da je važeće jednokratne naknade HT-a potrebno ažurirati kako bi odražavale relevantne troškove budući su na temelju rezultata novog BU-LRIC troškovnog modela u 2021. godini određene mjesečne naknade veleprodajnih usluga na tržištima M3a², M3b³ i M4⁴, a važeće jednokratne naknade temelje se na troškovima djelatnika HT-a po satu koji proizlaze iz HT-ovog TD-FAC troškovnog modela⁵ za 2012. godinu.

Stoga je HAKOM objavio javni poziv i pozvao operatore da dostave svoje komentare o iznosima i načinu izračuna jednokratnih naknada te je zatražio dostavu specifikacija aktivnosti i vremena trajanja aktivnosti za svaku jednokratnu naknadu. Od HT-a je uz specifikaciju aktivnosti i vremena trajanja aktivnosti zatražena i dostava troškova zaposlenika po satu na predmetnim aktivnostima. HAKOM je od drugih pružatelja veleprodajnih usluga zatražio specifikacije aktivnosti i vremena provedbe aktivnosti pri realizaciji veleprodajnih usluga u njihovoj mreži, u svrhu njihove usporedbe u odnosu na dostavljene aktivnosti i potrebno vrijeme za njihovu provedbu od strane HT-a.

U produženom roku do 24. svibnja 2021. svoje komentare, prijedloge izmjena važećih jednokratnih naknada, specifikaciju aktivnosti i vremena trajanja aktivnosti uz HT dostavili su sljedeći operatori: Infrastruktura d.o.o., Ludbreg, Hrvatski Telekom d.d., Zagreb, A1 Hrvatska d.o.o., Zagreb, OT-

¹ KLASA: UP/I-344-01/13-05/39, URBROJ: 376-11-14-9 od 25. ožujka 2014.,

KLASA: UP/I-344-01/13-05/38, URBROJ: 376-11-14-15 od 3. srpnja 2014. i

KLASA: UP/I-344-01/13-05/43, URBROJ: 376-11-14-12 od 3. srpnja 2014.

² KLASA: UP/I-344-01/20-05/04, URBROJ: 376-05-1-21-27 od 25. veljače 2021

³ KLASA: UP/I-344-01/20-05/04, URBROJ: 376-05-1-21-28, od 25. veljače 2021

⁴ KLASA: UP/I-344-01/20-05/04, URBROJ: 376-05-1-21-53 od 10. lipnja 2021.

⁵ Troškovni model koji se temelji na računovodstvenoj metodologiji potpuno raspodijeljenih troškova

Optima Telekom d.d., Zagreb, Telemach Hrvatska d.o.o., Zagreb, Zagrebački holding d.o.o. podružnica Zagrebački digitalni grad, Zagreb i Rune Crow d.o.o., Opatija.

U komentarima na javni poziv operatori su u bitnom komentirali sljedeće:

A1 se načelno slaže s pristupom HAKOM-a vezano uz određivanje iznosa jednokratnih naknada na način da se vrijeme potrebno za obavljanje određene aktivnosti pomnoži sa troškom sata rada zaposlenika HT-a ali smatra da je nužno ispravno definiranje potrebnih aktivnosti i vremena za njihovo obavljanje, pri čemu treba voditi računa o aktivnostima i/ili troškovima koji su već uključeni u mjesečne naknade veleprodajnih usluga na temelju novog troškovnog modela. U tom smislu, vrlo bitno je utvrditi točno trajanje pojedine aktivnosti kao i trošak zaposlenika HT-a koji odrađuje navedenu aktivnost te A1 ukazuje na nerealno visoke iznose cijena po satu⁶, a koje HT koristi kod kreiranja faktura operatorima korisnicima za usluge koje se naplaćuju prema utrošenom vremenu HT zaposlenika.

Također, A1 smatra kako nije opravdano u iznos jednokratne naknade uključivati bilo kakvo dodatno vrijeme koje nastaje kao posljedica velike udaljenosti HT-ovih tehničara od lokacija na kojima se obavljaju potrebne aktivnosti jer HT sam određuje na koji način će organizirati svoju mrežu tehničkog osoblja te na koji način će učinkovito upravljati svojim resursima. Dodatno, smatra da nije opravdano u iznosu jednokratne naknade vožnju do lokacije honorirati na jednak način kao ostale aktivnosti potrebne za realizaciju pojedinog veleprodajnog zahtjeva operatora korisnika jer vožnja do lokacije zasigurno ne zahtijeva istu razinu vještina koje su potrebne za realizaciju zahtjeva operatora korisnika za određenu veleprodajnu uslugu.

A1 smatra da je potrebno smanjiti jednokratne naknade za aktivaciju usluge vlastitih iznajmljenih vodova za 1 Gb i 10 Gb sučelja⁷ koju operatori korisnici koriste za pružanje bitstream usluge. Predmetne naknade se vežu isključivo uz nabavnu cijenu sučelja (sve ostale aktivnosti realizacije pristupa se obračunavaju dodatno) te se nisu mijenjale već dugi niz godina unatoč činjenici da se kroz navedeno razdoblje, u skladu s tržišnim trendovima, smanjila nabavna cijena navedenih sučelja.

OT-Optima Telekom smatra da je nužno izvršiti reviziju svih postojećih veleprodajnih jednokratnih naknada te iste značajno sniziti i uskladiti dok je naplatu pojedinih naknada potrebno u cijelosti ukinuti budući da je od 2014. godine do danas izvršena digitalizacija i automatizacija cjelokupnog procesa aktivacije/deaktivacije veleprodajnih usluga na predmetnim tržištima,

Cijene uključanja novog i/ili postojećeg korisnika, preseljenja linije, migracije između veleprodajnih usluga, deaktivacije usluga potrebno je sniziti i međusobno uskladiti uzevši u obzir potrebne radnje za realizaciju predmetnih usluga. Naknadu za neosnovanu prijavu kvara treba odrediti uzevši u obzir postotak kvarova kod kojih je potreban izlazak na teren budući da je postupak rješavanja kvarova većim dijelom automatiziran, npr. mjerenjem na liniji. Automatizirane radnje također treba uzeti u obzir kod uključanja/isključanja linije, administrativne obrade zahtjeva i povlačenja zahtjeva nakon proteka roka od dva dana.

Predlaže da se postojeći rok od dva dana za povlačenje zahtjeva podigne na tri odnosno pet dana ovisno o realizaciji postojeće ili nove parice jer je to realan rok u kojem operator može povući zahtjev za realizaciju veleprodajne usluge na zahtjev samog korisnika s obzirom da korisnik ima rok od 14 dana za odustajanje.

Telemach smatra da je potrebno smanjiti trošak sata rada iz točke 14.2.3 Standardne ponude HT-a za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji te sukladno tome izmijeniti i sve ostale jednokratne naknade iz standardnih ponuda koje se izračunavaju temeljem troška sata rada. Predlaže, također, izmijeniti jednokratnu naknadu za uspostavu pristupa na DSLAM razini (točka 5.6 BSA ponude) te jednokratnih naknada iz članka 2.8. Dodatka 2 Standardne ponude Hrvatskog telekoma d.d. uslugu

⁶ Točka 14.2.3 Standardne ponude HT-a za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji

⁷ Poglavlje 2.8 Dodatka 2 Standardne ponude HT-a za uslugu veleprodajnog visokokvalitetnog pristupa

veleprodajnog visokokvalitetnog pristupa. Poziva HAKOM da u sklopu javne rasprave objavi specifikaciju troškova od kojih se predmetne naknade sastoje.

Na zahtjev HAKOM-a za dostavom dodatnih podataka i pojašnjenja, HT je u kolovozu i prosincu 2021. traženo dostavio na način da dostavljeno sadrži povjerljive podatke⁸ i verziju koja je prikladna za javnu objavu.

O prijedlogu odluke u ovom postupku provedena je javna rasprava u trajanju od 19. svibnja 2022. do 7. srpnja 2022. na kojoj su komentare dostavili: Hrvatski Telekom d.d., OT-Optima telekom d.o.o., Telemach Hrvatska d.o.o. i A1 Hrvatska d.o.o. Tijekom trajanja javne rasprave, A1 je zatražio da se objave podaci o vremenima trajanja i troškovima pojedinih aktivnosti, a podredno da se objavi barem postotni iznos trajanja aktivnosti pojedine aktivnosti u ukupnoj aktivnosti. Nastavno na zahtjev A1, HAKOM je nadopunio i objavio na javnoj raspravi specifikacije aktivnosti s vremenima trajanja izraženim u postotnom iznosu.

Po završetku javne rasprave HAKOM je razmotrio komentare i ostalih operatora u kojima su, između ostalog, naveli kako nacrt odluke namijenjen javnoj objavi ne sadrži potrebne informacije te da je privitke uz nacrt odluke, koji sadrže specifikacije aktivnosti i zadataka, potrebno nadopuniti podacima o potrebnom vremenu za obavljanje pojedine aktivnosti i/ili iznosima troška za pojedinu aktivnost. Budući da su navedeni podaci proglašeni povjerljivima, čime je onemogućen uvid u vremena provedbe pojedinih aktivnosti, operatori su istaknuli su da su spriječeni argumentirano komentirati nacrt odluke. Stoga je HAKOM, još jednom, pozvao HT da dostavi valjano obrazloženje zbog čega podaci koje je označio poslovnom tajnom predstavljaju poslovnu tajnu, posebice imajući u vidu da na tržištima M4 i ex M14 vremena trajanja aktivnosti HT nije označio povjerljivim podatkom, dok ih je na tržištima M3a i M3b označio povjerljivim podatkom. Također, HAKOM je istaknuo da će, u cilju transparentnosti postupka te omogućavanja strankama da se izjasne o svim relevantnim činjenicama, objaviti podatke za koje ne bude dostavljeno valjano obrazloženje.

HT se na zahtjev HAKOM-a očitovao 6. rujna 2022. te je u svom očitovanju naveo da su podaci povjerljivi jer se temelje na podacima koji proizlaze iz metodologije jediničnog troška djelatnika HT-a po satu. Taj podatak uključuje troškove organizacijskih jedinica koje HT ne objavljuje javno u sklopu objave rezultata kompanije te ni sam HAKOM navedene podatke nije objavljivao za potrebe dosadašnjih javnih rasprava kada je u 2013. predmetna metodologija definirana kao mjerodavna i relevantna za izračun troška jednokratnih veleprodajnih naknada. Time i samo trajanje aktivnosti koje predstavlja drugi parametar u izračunu troška jednokratnih veleprodajnih naknada smatra povjerljivim budući da je sastavni dio predmetne formule koja ukupni trošak definira kao umnožak vremena trajanja određene aktivnosti i jediničnog troška djelatnika HT-a po satu koji obavlja tu aktivnost. Dodatno ističe kako neke od aktivnosti koje obavljaju tehničari ne obavljaju HT-ovi zaposlenici, već druge kompanije koje rade u ime i za račun HT-a te da je u HT-u upravo u tijeku priprema natječaja koji su planirani za objavu krajem rujna, a u okviru kojih će HT javno objaviti natječaj za prijavu zainteresiranih kompanija za obavljanje pojedinih zadataka koje obavljaju tehničari i za potrebe realizacije veleprodajnih usluga. Objava podataka o trenutnom vremenu trajanja i trošku pojedinih aktivnosti koje obavljaju tehničari mogla bi narušiti planirani HT-ov natječaj, i to na način da utječe na formiranje cijene budućeg potencijalnog dobavljača, odnosno da javna objava tih podataka narušava HT-u pravo korištenja tržišnih mehanizama (kao što je prikupljanje ponuda), a koji imaju za cilj dobivanje kvalitetne usluge, ali s manjim utjecajem na troškove. Stoga bi javna objava predmetnih podataka predstavljala direktno zadiranje u pravo HT-a na zaštitu svojih poslovnih interesa u budućoj nabavi predmetnih usluga i dodatno dokazuje da se radi o iznimno osjetljivim i poslovno povjerljivim podacima. Također, HT ističe kako je kod provođenja javnih rasprava u 2013.

⁸ Izračun internog sata rada organizacijskih jedinica unutar HT-a i vremena trajanja aktivnosti

kada su se određivale jednokratne veleprodajne naknade na tržištima M3a i M3b, HAKOM primijenio istu metodologiju izračuna te su javno objavljeni podaci koji sadrže opis aktivnosti i potrebu provedbe određene aktivnosti. Stoga je za potrebe održavanja javne rasprave u ovom postupku HT dostavio podatke na isti način.

U odnosu na argumente HT-a da podaci trebaju biti objavljeni na isti način kako je to bilo u odluci iz 2013., HAKOM smatra da zadržavanje postojeće prakse neobjavljivanja podataka iz razloga jer se do sada tako postupalo nije opravdano, a uzevši u obzir komentare operatora da za valjano komentiranje prijedloga odluke nedostaju bitni podaci. HAKOM smatra da bi objava podataka o potrebnom vremenu za obavljanje pojedine aktivnosti omogućila operatorima da daju kvalitetnije komentare, budući da su kao veleprodajni korisnici HT-ovih usluga upoznati s vremenima provedbe predmetnih usluga.

Vezano uz tvrdnju HT-a da bi objava podataka o trenutnom vremenu trajanja i trošku pojedinih aktivnosti koje obavljaju tehničari mogla narušiti planirani natječaj kojim bi HT pozvao zainteresirane kompanije da podnesu ponude za obavljanje pojedinih zadataka kod realizacije veleprodajnih usluga HAKOM smatra da objava podataka o vremenima trajanja aktivnosti ne može negativno utjecati na formiranje cijena potencijalnih dobavljača i to iz razloga što je očekivano da će potencijalni ponuditelji u situaciji kada su vidljiva postojeća vremena trajanja aktivnosti, formirati svoje ponude barem na razini internih vremena trajanja, a za očekivati je da bi konkurentna ponuda trebala ponuditi kraća vremena trajanja, a što HT-u ide u prilog.

Dodatno, HAKOM je pozvao HT da se očituje o činjenici da vremena trajanja aktivnosti na tržištu M4 i ex M14 nije proglasio povjerljivim podatkom, dok na tržištima M3a i M3b jest. HT se o navedenom nije očitovao.

Uzimajući u obzir navedeno, HAKOM je u cilju transparentnosti postupka te omogućavanja strankama da se izjasne o svim relevantnim činjenicama ocijenio opravdanim objaviti nacrt odluke uz otkrivanje podataka koji se odnose na vremena trajanja aktivnosti. Stoga je pokrenuo drugi krug javne rasprave koja je trajala od 27. rujna 2022. do 10. listopada 2022. na kojem su objavljeni neizmijenjeni prijedlozi odluka i zaprimljeni komentari operatora u prvom krugu javne rasprave kao i specifikacija aktivnosti koja sadrži vremena trajanja aktivnosti tehničara na terenu (MFG grupa) kod obavljanja jednokratnih aktivnosti. U drugom krugu javne rasprave svi su operatori ostali pri komentarima iz prvog kruga javne rasprave, te su dostavili i dodatne komentare

Izračun cijene jednokratnih naknada HT-a koji je bio objavljen na javnoj raspravi sastoji se od specifikacije aktivnosti koje su potrebne za realizaciju pojedinog veleprodajnog zahtjeva, specifikacije zadataka koje je potrebno odraditi u mreži HT-a te internog troška sata rada zaposlenika HT-a koji obavljaju potrebne aktivnosti. Interni trošak sata rada HT-ovih zaposlenika računa se na razini funkcionalnog područja (*njem. Funktionsbereich* - FUB) i to za organizacijska, funkcionalna te projektna mjesta troška na kojima su evidentirani zaposlenici. Računa se prosječni trošak sata rada na razini FUB-a tzv. HRPF (*hourly rate per FUB*). U kalkulaciji troška jednokratnih veleprodajnih naknada dostavljenoj od strane HT-a izračun internog troška sata rada temelji se na troškovima nastalim u 2019. godini.

Prema dostavljenom izračunu HT-a, realizaciju jednokratnih aktivnosti obavljaju tri HT-ove radne jedinice; regionalne multifunkcionalne terenske grupe (*eng. Multifunctional field group* – MFG), centar za upravljanje uslugama (*eng. Service managing center* - SMC) i pozadinski ured veleprodaje. Regionalne multifunkcionalne terenske grupe su timovi tehničara zaduženi za instalacije i priključenja privatnih, poslovnih i veleprodajnih korisnika na mrežu HT-a i održavanje privatnih, poslovnih i veleprodajnih usluga. Aktivnosti koje obavljaju su: ispitivanje tehničkih mogućnosti, uključanja, uključanja dodatnih usluga, isključenja, otklanjanja smetnji prve razine, te rad vezan uz javne telefonske govornice. Sve aktivnosti MFG-a su vezane za usluge, osim aktivnosti otklanjanje smetnji prve razine koje su vezane za imovinu (prema mjestu smetnje). Centar za upravljanje

uslugama vrši upravljanje uslugama, izdaje i šalje radne naloge za uključenja i otklanjanje grešaka, daje stručnu tehničku podršku terenskim grupama, prodajnim predstavnicima i kontaktnom centru za realizaciju maloprodajnih i veleprodajnih usluga, vrši nadzor kvalitete usluga i radi izvješćivanje o kvaliteti usluga. HT je u dostavljenom izračunu uzeo u obzir da je u 10% slučajeva potrebna i ručna obrada podataka u SMC-u. Pozadinski ured veleprodaje ručno korigira podatke u zahtjevu operatora korisnika kada se podaci dostavljeni putem B2B-a ne poklapaju s podacima u HT sustavu.

Potrebno je također napomenuti da neke aktivnosti čiji troškovi su uključeni u izračun jednokratnih ne obavljaju zaposlenici HT-a nego vanjski izvođači. U tim slučajevima u izračun troškova tih aktivnosti su uzeti stvarni troškovi koje HT plaća svojim vanjskim izvođačima. Isto se odnosi na komentar operatora o trošku sata rada iz točke 14.2.3 Standardne ponude HT-a za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji. HAKOM napominje da to nije interni trošak sata rada HT-ovih zaposlenika na temelju kojeg se računaju jednokratne naknade u ovom postupku. Navedene naknade odnose se na cijene koje HT-u naplaćuju izvođači radova za radove i aktivnosti navedene u predmetnoj točki Standardne ponude. Naime, kao što je već gore navedeno, neke aktivnosti čiji troškovi su uključeni u izračun jednokratnih naknada ne obavljaju zaposlenici HT-a nego vanjski izvođači. U tim slučajevima u izračun troškova tih aktivnosti su uzeti stvarni troškovi koje HT plaća svojim vanjskim izvođačima.

U vrijeme potrebno za obavljanje jednokratnih aktivnosti uvijek kada je to opravdano uključeno je i vrijeme vožnje HT-ovih tehničara do lokacije na kojoj se obavlja određena aktivnost tj. zadatak. Što se tiče opravdanosti da se vrijeme vožnje uključi u vrijeme potrebno za obavljanje jednokratnih aktivnosti tehničara HAKOM se ne slaže s komentarom A1 koji je zaprimljen na javnom pozivu da *“bilo kakvo vrijeme koje je uključeno u iznos jednokratne naknade, a odnosi se na vožnju do lokacije na kojoj se obavlja određena aktivnost, prema mišljenju A1, ne bi smjelo biti pomnoženo s jediničnom cijenom koja je određena za navedenu aktivnost jer vožnja do lokacije zasigurno ne zahtijeva istu razinu vještina koje su potrebne za realizaciju zahtjeva operatora korisnika za određenu veleprodajnu uslugu.”*, odnosno da *“stoga nije opravdano u iznosu jednokratne naknade vožnju do lokacije honorirati na jednak način kao ostale aktivnosti potrebne za realizaciju pojedinog veleprodajnog zahtjeva operatora korisnika.”*

U odnosu na točku 2.1, 2.2 i 2.3 izreke HAKOM napominje da nije određivao naknade koje stoje u Standardnoj ponudi za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji, a odnose se na dijeljeni izdvojeni pristup lokalnoj petlji budući da je za predmetnu uslugu ukinuta obveza nadzora cijena.

Nakon razmatranja svih pristiglih komentara i prijedloga, na koje su odgovori HAKOM-a sadržani u Privitku 2, koji je sastavni dio ove odluke, odlučeno je kao u izreci te se u nastavku daje obrazloženje pojedinih odredbi izreke ove odluke.

U odnosu na prijedlog odluke koji je bio objavljen na javnoj raspravi HAKOM je uzevši u obzir zaprimljene komentare operatora revidirao pojedine naknade.

U bitnom se izmjene odnose na reviziju svih predloženih jednokratnih naknada u svrhu dodatne provjeru jesu li neki troškovi već pokriveni kroz mjesečne naknade, a iz razloga izbjegavanja dvostruke nadoknade troškova. Stoga je HAKOM ponovno analizirao izračun jednokratnih naknada te je uvidom u BU-LRIC+ model utvrdio da su troškovi pozadinskog ureda veleprodaje i troškovi SMC radne jedinice u dijelu automatske obrade već obuhvaćeni mjesečnim naknadama kroz specifične veleprodajne troškove te su se aktivnosti pozadinskog ureda veleprodaje i SMC radne jedinice u dijelu automatske obrade i njihovi troškovi isključili iz konačnog izračuna. Radi izbjegavanja dvojbi, a u odnosu na točku 2.2 izreke, HAKOM pojašnjava da je u izračun najviše razine naknade za realizaciju usluge *Prethodni zahtjev/Zahtjev za postojećim podacima za upređenu metalnu paricu* uključen trošak rada djelatnika SMC radne jedinice koji vrše uvid u bazu podataka o

paricama i izvlače potrebne postojeće podatke o parici. Dakle, HAKOM smatra opravdanim u izračun troška navedene usluge uključiti trošak rada djelatnika SMC-a jer u ovom slučaju nije riječ o trošku rada sustava koji su pokriveni mjesečnim naknadama.

Vezano uz predloženo vrijeme trajanja vožnje od 18 minuta, operatori traže da se ukupno vrijeme aktivnosti MFG radne jedinice uskladi s vremenom koje je bilo priznato 2014. bez dodatnog vremena koje je dodano umjesto tada predloženog vremena vožnje. U odnosu na vrijeme vožnje od 18 minuta koje je uzeto u obzir pri izračunu naknada, a koje operatori u svojim kometarima osporavaju u smislu duljine trajanja i načina izračuna, HAKOM u nastavku dodatno pojašnjava i obrazlaže predmetni izračun.

HAKOM je stava da je opravdano i ispravno vrijeme vožnje uključiti u vrijeme potrebno za jednokratne aktivnosti te da je opravdano to vrijeme množiti s jediničnim troškom sata HT-ovih zaposlenika koji obavljaju te jednokratne aktivnosti zbog toga jer je činjenica da je trošak HT-ovog tehničara za vrijeme vožnje i isti kao i kada obavlja neku jednokratnu aktivnost. Kako bi utvrdio opravdanost vremena trajanja vožnje HAKOM je od HT-a zatražio cjelokupni izvještaj o vožnjama svih tehničara koji su obavljali aktivnosti za koje se određuju visine naknada u ovom postupku, po danima za sve dane iz prvog tromjesečja 2022.

Dostavljeni izvještaj sadrži trajanja vožnji u jednom danu za svakog tehničara i za sve dane u Q1/2022 te aktivnosti koje tehničar u tom danu odradi. U izvještaj su uključene sve aktivnosti tehničara – i maloprodajne i veleprodajne. HAKOM je posebno izdvojio dane u kojima je tehničar obavljao veleprodajne zadatke te je izdvojio samo veleprodajne aktivnosti tehničara za koje se u ovom postupku utvrđuju jednokratne naknade. Nakon toga je izračunao postotni udio tih aktivnosti u jednom danu te je nakon toga od ukupnog vremena u jednom danu tim aktivnostima dodijelio jednaki postotak vremena vožnje tehničara u tom danu. Pri tom je potrebno naglasiti da HAKOM nije uzeo u obzir dane kod kojih je trajanje vožnje u jednom danu bilo duže od 4,8 sati. Tako dobivena vremena je zbrojio i podijelio s ukupnim brojem veleprodajnih aktivnosti u Q1/2022 iz čega je dobiveno prosječno vrijeme vožnje po pojedinoj aktivnosti od 18 minuta. HAKOM je svjestan činjenice da je na ovakav način dobiveno prosječno vrijeme vožnje po pojedinoj aktivnosti te da je ono za neke aktivnosti manje, a za neke aktivnosti veće od stvarnog vremena. Međutim, HAKOM je mišljenja da je ovakav način raspodjele ukupnog vremena vožnji po aktivnostima za koje se utvrđuju jednokratne naknade opravdan, jer bi u protivnom bilo potrebno utvrđivati pojedinačno za svaku pojedinu aktivnost stvarno utrošeno vrijeme što po mišljenju HAKOM-a ne bi bilo učinkovito niti provedivo u praksi. Što se tiče dijela komentara u kojem se problematizira da je prosječno trajanje vožnje po aktivnosti 2022. jednako vremenu koje je izračunato i 2014. te da to nije logično jer „je korištenje HT-ovih usluga značajno promijenjeno u zadnjih 8 godina, posebno uzimajući u obzir i sve veći broj FTTH korisnika na HT-ovoj mreži za koje je gotovo uvijek potrebno izaći na teren (izgradnja kućne instalacije), za razliku od usluga na bakrenoj mreži gdje je ipak veliki broj aktivacija na kojima nije potrebna intervencija tehničara (zbog puno većeg omjera postojećih korisnika koji već imaju aktivnu uslugu na bakrenoj mreži)“ HAKOM ističe da činjenica da tehničari manje ili više izlaze na teren odrađivati neke aktivnosti nema prevelikog utjecaja na prosječno trajanje vožnje po aktivnosti zbog toga jer u izračun ne ulaze aktivnosti kod kojih nije potreban izlazak tehničara na teren. S druge strane, ako tehničari HT-a zbog sve većeg broj korisnika na svjetlovodnoj mreži više izlaze na teren te bi po toj logici vrijeme vožnje po aktivnosti trebalo biti kraće, međutim, prema mišljenju HAKOM logično je da nije kraće jer se uz veći broj aktivnosti za koje je potrebna vožnja povećava i samo trajanje vožnje što onda utječe na to da je prosječno vrijeme ostalo na razini od 18 minuta po aktivnosti.

U odnosu na zahtjev operatora kojim traže da se ukupno vrijeme aktivnosti MFG radne jedinice uskladi s vremenom koje je bilo priznato 2014. bez dodatnog vremena koje je dodano umjesto tada predloženog vremena vožnje, HAKOM je izmijenio vremena trajanja pojedinih aktivnosti koja su bila

u prijedlogu odluke na javnoj raspravi. Naime, HAKOM je u odluci iz 2014., naveo da „*iako nije prihvatio prijedlog HT-a da se za prosječno vrijeme dolaska na lokaciju uzme 18 minuta, u određenoj mjeri su uzeti u obzir podaci dostavljeni od HT-a te je korigirano vrijeme potrebno za izvršenje pojedinih aktivnosti*“. Prema tome je na aktivnosti za koje su tom odlukom određene jednokratne naknade dodano vrijeme od 5 minuta. S obzirom da je u izračun trajanja aktivnosti dodano vrijeme vožnje od 18 minuta, HAKOM smatra opravdanim novi izračun trajanja aktivnosti bez vremena vožnje uskladiti s vremenom trajanja istih aktivnosti bez vremena od 5 minuta koje je dodano odlukom iz 2014. Stoga je u konačnom izračunu trajanje aktivnosti izmjenjeno na način da je pretpostavljeno da su aktivnosti „Priprema podataka za odlazak na zadatak“ i „Razduživanje zadatka kroz sustave i materijal“ već bile sadržane u vremenu trajanja iz 2014. te su kao posebne stavke uklonjene iz izračuna. Naime, iako je u odluci koja je bila na javnoj raspravi HAKOM prihvatio prijedlog HT-a i uvrstio te aktivnosti u izračun, HAKOM je naknadnom analizom utvrdio da su te aktivnosti i njihova vremena trebale već biti uključene u vremena izvršenja pojedinih aktivnosti za koje su određene jednokratne naknade te ih u ovom postupku nije opravdano dodatno uzimati u obzir. Prijedlogom odluke definirane su i nove naknade za troškove povezivanja unutar distribucijskog čvora u slučaju kolokacije na lokaciji na kojem se nalazi distribuciji čvor. Operatori ističu novi trošak kanalice metalnih/plastičnih te usluge dostave, montaže, ugradnje i vođenja gradilišta kao izrazito sporne.

U odnosu na gornji komentar HAKOM je mišljenja da je iz razloga transparentnosti Standardnu ponudu Hrvatskog Telekoma d.d. za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji potrebno nadopuniti te uključiti sve možebitne troškove i naknade koji mogu nastati, odnosno naplatiti prilikom realizacije usluge najma svjetlovodne niti bez prijenosne opreme za spajanje na distribucijski čvor te odrediti visinu tih troškova i naknada. Isto se odnosi i na izmjenu i dopunu Dodatka 8 Standardne ponude Hrvatskog Telekoma d.d. za uslugu pristupa pasivnoj pristupnoj svjetlovodnoj mreži na lokaciji distribucijskog čvora za svjetlovodne distribucijske mreže (FA-PON) u koji je potrebno, transparentnosti radi, ugraditi sve troškove i naknade koje mogu nastati prilikom pružanja usluge pristupa pasivnoj pristupnoj svjetlovodnoj mreži na lokaciji distribucijskog čvora za svjetlovodne distribucijske mreže (FA-PON).

Što se tiče visine troškova i naknada koji mogu nastati, prilikom realizacije usluge najma svjetlovodne niti bez prijenosne opreme za spajanje na distribucijski čvor kao i prilikom pružanja usluge pristupa pasivnoj pristupnoj svjetlovodnoj mreži na lokaciji distribucijskog čvora za svjetlovodne distribucijske mreže (FA-PON) HAKOM je mišljenja da visina tih troškova i naknada mora biti takva da odražava stvarne troškove koje HT ima prilikom realizacije usluge najma svjetlovodne niti bez prijenosne opreme za spajanje na distribucijski čvor. Uzimajući u obzir navode HT-a da troškove realizacije usluge najma svjetlovodne niti bez prijenosne opreme kao i troškove koji nastaju prilikom pružanja usluge pristupa pasivnoj pristupnoj svjetlovodnoj mreži na lokaciji distribucijskog čvora za svjetlovodne distribucijske mreže (FA-PON), HT plaća vanjskom izvođaču prema važećem troškovniku, HAKOM je mišljenja da je opravdano odrediti da operator korisnik plaća te troškove u istom iznosu u kojem ih plaća i HT svom vanjskom izvođaču prema važećem troškovniku.

S obzirom da su operatori u svojim komentarima istaknuli da su realne situacije da usprkos postojanju prostora unutar postojećih kanalice i prodora, HT obračunava značajan trošak operatoru korisniku koji traži povezivanje, a bez osnovanog razloga i potrebe, HAKOM ističe da je u Standardnoj ponudi Hrvatskog Telekoma d.d. za uslugu pristupa pasivnoj pristupnoj svjetlovodnoj mreži na lokaciji distribucijskog čvora za svjetlovodne distribucijske mreže (FA-PON) u članku 4.4.1 „Zahtjev za pristup distribucijskom čvoru“ u stavku 5. propisano da „*Ukoliko postoji tehnička mogućnost za pristup distribucijskom čvoru, HT će u roku od 30 dana od dana zaprimanja Zahtjeva izraditi ponudu s tehničkim rješenjem koje će obuhvaćati sve potrebne radove u distribucijskom čvoru*“. Nadalje u stavku 8. istog članka je propisano da „*Operator korisnik može u roku od 5 radnih dana od*

zaprimanja ponude tražiti detaljno obrazloženje ponude, odnosno nekih njezinih dijelova“. Dakle, operator korisnik ne mora prihvatiti izvođenje nepotrebnih radova, a u slučaju osnovane sumnje da HT na taj način onemogućava učinkoviti pristup distribucijskom čvoru, može pokrenuti spor pred HAKOM-om.

Dodatno, HAKOM ističe da će kod ažuriranja troškova u BU-LRIC+ troškovnom modelu HAKOM-a voditi računa da se troškovi koje operatori korisnici nadoknade HT-u, a vezani su uz izvođenje radova na HT-ovim mrežnim lokacijama uključujući i svu infrastrukturu (instalacijske kabele, kanalice i slično) koja se u njima nalazi, oduzmu od jediničnih troškova tih mrežnih lokacija kako bi se izbjegla dvostruka nadoknada troškova i kroz mjesečne naknade.

U odnosu na točku 2.4 izreke ove odluke kojom se određuje da u procesu realizacije i priključenja završne točke mreže na točku raspodjele (izvod pristupne mreže) „HT treba izvesti priključenje i spojiti instalaciju korisnika na HT-ovu mrežu bez naknade“ HAKOM ističe da je nakon provedene javne rasprave izmjenio navedenu točku izreke i odredio da se umjesto naplate jednokratne naknade iznosa 474,39 HRK kako je bilo predloženo u odluci koja je bila na javnoj raspravi, priključenje i spajanje instalacije korisnika na HT-ovu mrežu treba izvesti bez naknade. Izmjena je napravljena nastavno na komentare iz javne rasprave te naknadne provjere koji troškovi jednokratnih aktivnosti čiji troškovi se nadoknađuju kroz jednokratne naknade su već pokriveni mjesečnim naknada. Naknadnom analizom troškova uključenih u BU-LRIC+ troškovni model HAKOM je utvrdio da je trošak izvođenja priključenja korisnika koji se nalazi u području pokrivanja mreže HT-a sadržan u troškovima pristupne mreže HT-a te ga nije opravdano ponovno naplaćivati kroz naplatu jednokratne naknade jer bi to značilo dvostruku nadoknadu troškova. Naime, u BU-LRIC+ troškovnom modelu je pretpostavljeno da je do svih objekata koji se nalaze u području pokrivanja bakrene pristupne mreže HT-a, odnosno područja pokrivanja pojedinog MDF-a, već izgrađena sva potrebna infrastruktura za pružanje veleprodajnih i maloprodajnih usluga te su sukladno toj pretpostavci svi troškovi već uključeni u izračun mjesečnih veleprodajnih naknada za usluge koje se pružaju putem bakrene pristupne mreže.

U odnosu na točku 2.5 izreke ove odluke kojom se određuje naknadu za neosnovani zahtjev za popravak kvara i to ovisno o tome je li bio potreban izlazak tehničara na teren ili nije, HAKOM ističe da je nakon javne rasprave ta točka izmjenjena. Naime, dodatnom analizom utvrđeno je da je aktivnosti pozadinskog ureda veleprodaje i SMC aktivnosti potrebno isključiti iz izračuna jednokratnih naknada jer su te aktivnosti pokrivene veleprodajnim specifičnim troškovima koji su uključeni u mjesečne naknade. Također je utvrđeno da je duljinu trajanja aktivnosti MFG radne grupe potrebno uskladiti s trajanjem aktivnosti koje su bile uključene u izračun trenutno važećih naknada. Nastavno na navedeno i nakon što je izvršio potrebna usklađenja HAKOM je izračunao novu vrijednost naknade za neosnovanu prijavu kvara kada je bio potreban izlazak tehničara na teren. S druge strane, određeno je da se u slučaju ako nije bio potreban izlazak tehničara na teren naknada ne naplaćuje jer su troškovi aktivnosti SMC-a i pozadinskog ureda veleprodaje koje postoje u tom slučaju već nadoknađene kroz mjesečne naknade.

U odnosu na odluku koja je bila na javnoj raspravi, HAKOM je napravio i dodatne izmjene koje nisu bile posljedica komentara na javnoj raspravi:

- Zbog obveze dvojnog iskazivanja iz Zakona o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj (NN 57/22, 88/22) sve naknade su iskazane i u kunama i eurima.
- Izvršene su odgovarajuće izmjene kako bi bilo jasnije da naknade koje se određuju ovom odlukom predstavljaju najvišu razinu naknada te da Hrvatski telekom d.d. može standardnim ponudama odrediti i niže razine jednokratnih naknada.

U Privitku 1, koji je sastavni dio ove odluke, dana je specifikacija aktivnosti i zadataka koje su uzete u obzir kao potrebne za izvršavanje pojedinih zahtjeva operatora korisnika.

Sukladno članku 23. ZEK-a, prijedlog odluke je 17. studenog 2022. dostavljen Europskoj komisiji (dalje: Komisija) na daljnje odgovarajuće postupanje. HAKOM je 29. studenog i 5. prosinca 2022. zaprimio zahtjev Komisije za dostavu informacija na što se očitovao 2. i 6. prosinca 2022. HAKOM je 19. prosinca 2022. zaprimio odluku Komisije u skladu s člankom 32. stavkom 3. Direktive (EU) 2018/1972. Komisija je imala primjedbu da je potrebno pravodobno revidirati regulirane cijene, odnosno pozvala je HAKOM da razmotri novo preispitivanje jednokratnih naknada nakon ažuriranja BU-LRIC+ troškovnog modela u 2023. ako obveza nadzora cijena u trenutačnom obliku ostane opravdana te da u svakom slučaju postupak izmjene jednokratnih naknada provede najkasnije u roku od pet godina. HAKOM je uzeo u obzir primjedbu Komisije te će pravodobno preispitati jednokratne naknade i provesti odgovarajući postupak.

Slijedom navedenog, na temelju članka 12. stavka 1., članka 58. stavka 3. i članka 62. ZEK-a, Vijeće HAKOM-a odlučilo je kao u izreci.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ove odluke žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od 30 dana od dana primitka.

Privitak (2):

1. Specifikacija aktivnosti i zadataka koji su uzeti u obzir prilikom izračuna jednokratnih naknada iz ove odluke (dostaviti elektroničkom poštom)
2. Odgovori na komentare - Određivanje jednokratnih naknada na tržištu M3a - izmjena SP HT d.d. (FA-PON) i SP HT d.d. za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji

Dostaviti:

- Hrvatski Telekom d.d., Zagreb, Radnička cesta 21 - osobna dostava
- A1 Hrvatska d.o.o., Zagreb, Vrtni put 1 - osobna dostava
- Telemach Hrvatska d.o.o. za telekomunikacijske usluge, Zagreb, Josipa Marohnića 1 - osobna dostava
- OT – Optima Telekom d.o.o., Bani 75/a, 10010 Zagreb - osobna dostava
- U spis

ZAMJENIK PREDSJEDNIKA VIJEĆA

Darko Josipović

Privitak 1 - Specifikacija aktivnosti i zadataka koji su uzeti u obzir prilikom izračuna jednokratnih naknada iz ove odluke

Privitak 2 - Odgovori na komentare - Određivanje jednokratnih naknada na tržištu M3a - izmjena SP HT d.d. (FA-PON) i SP HT d.d. za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji

Br.	Operator	Zaprimljeni komentari operatora 1. krug	Zaprimljeni komentari operatora 2. krug	HAKOM-ovo mišljenje
1.	A1	Napominje da je potrebno detaljno analizirati koje aktivnosti i pripadajući troškovi su u sklopu mrežnih operativnih troškova, a pogotovo u sklopu specifičnih veleprodajnih troškova već uključeni u mjesečne naknade pojedinih veleprodajnih usluga HT-a, kako ne bi došlo do dvostrukog priznavanja istih troškova u naknadama koje operatori korisnici plaćaju HT-u. A1 traži da HAKOM napravi predmetnu analizu te spriječi dvostruku nadoknadu istih troškova HT-a kroz mjesečne i jednokratne naknade. Naime, u mjesečnim naknadama veleprodajnih usluga uzeti su u obzir i veleprodajni specifični troškovi, a koji se odnose na poslovanje i odnose s alternativnim operatorima (npr. obrada zahtjeva operatora). Kako se plaćanjem jednokratnih naknada nadoknađuju troškovi koji nastaju kod obrade zahtjeva alternativnih operatora za	A1 Iz podataka o vremenu potrebnom za obavljanje pojedinih aktivnosti koji su objavljeni u ovom krugu javne rasprave može se zaključiti da je, za razliku od odluke iz 2014. godine, HAKOM ovaj put ipak odlučio prihvatiti HT-ov prijedlog uključivanja prosječnog vremena od 18 minuta za vožnju do lokacije. S obzirom da u prijedlogu odluke, kao ni u ovom krugu javne rasprave HAKOM nije podijelio s ostalim operatorima detalje izračuna navedenih 18 minuta, vrlo teško je komentirati predmetni izračun. Ono što je u svakom slučaju potrebno provjeriti u navedenom izračunu je jesu li pravilno tretirane sve aktivnosti koje se odnose na predmetne jednokratne naknade u odnosu na ostale aktivnosti koje tehničari obavljaju za maloprodajne potrebe, kao i za razne veleprodajne	Prihvaća se HAKOM je dodatnom analizom utvrdio da veleprodajni specifični troškovi koji pokrivaju troškove veleprodaje (poput obrade veleprodajnih zahtjeva, naplate, izdavanja računa i slično) su uključeni u troškovni model kao dodatak na mrežne troškove. Veleprodajni specifični troškovi koji se nadoknađuju kroz mjesečne naknade obuhvaćaju sljedeće troškove: trošak veleprodajnog osoblja, troškove obrade zahtjeva, troškove izdavanja i naplate računa, troškove licenci i troškove nenaplativih potraživanja (bad debt). Stoga je opravdano, radi izbjegavanja dvostruke nadoknade istih troškova, ukloniti iz izračuna jednokratnih naknada dio koji se odnosi na troškove pozadinskog ureda veleprodaje, kao i troška automatske obrade zahtjeva (SMC). Iznimno, HAKOM smatra da je u izračun najviše razine naknade za realizaciju usluge <i>Prethodni zahtjev/Zahtjev za postojećim podacima za upredenu metalnu paricu</i> opravdano

		veleprodajnim uslugama HT-a, iz podataka koji su dostupni operatorima nije jasno koji dio navedenih troškova je već uključen u mjesečnu naknadu pripadajućih veleprodajnih usluga (kroz navedene veleprodajne specifične troškove), a koji bi dio eventualno trebao biti nadoknađen iz jednokratnih naknada koje su predmet ovog prijedloga odluke. Kako HAKOM nije posebno naveo koji troškovi obrade zahtjeva operatora su već uključeni u mjesečne naknade, a koje bi eventualno trebalo nadoknaditi iz jednokratnih naknada, A1 sumnja u točnost izračuna predmetnih jednokratnih naknada, odnosno smatra da su određeni troškovi HT-a uključeni i u jednokratne i mjesečne naknade pa na taj način operatori korisnici iste troškove plaćaju po dvije osnove.	aktivnosti koje su već uključene u mjesečne naknade (poput npr. otklona kvara). Dodatno, s obzirom da se za svaku predviđenu vožnju u jednokratnim naknadama predviđa trajanje od 18 minuta, jasno je da je HAKOM odredio neki generalni/jednostavni prosjek svih vožnji HT-ovih tehničara bez uzimanja u obzir činjenice da neke aktivnosti zahtijevaju dužu vožnju, poput zahtjeva za otklon smetnje na lokaciji korisnika (čiji trošak bi trebao biti uključen u mjesečnu naknadu), kao i raznih maloprodajnih i veleprodajnih komercijalnih zahtjeva po kojima HT tehničari odlaze na lokaciju korisnika i obavljaju potrebne aktivnosti, a čime se ukupno vrijeme vožnje HT-ovih tehničara povećava. Tretiranjem svih zahtjeva na isti način i izračunom jednostavnog prosjeka svih zahtjeva, neopravdano se podiže iznos trajanja vožnje za zahtjeve koji su obuhvaćeni predmetnim jednokratnim naknadama. Ono što je posebno zanimljivo je da je rezultat navedenog izračuna identičan u 2014. i 2022. godini, iako je korištenje HT-ovih usluga značajno promijenjeno u zadnjih 8 godina, posebno uzimajući u obzir i sve veći broj FTTH korisnika na HT-ovoj mreži za koje je gotovo uvijek potrebno	uključiti trošak rada djelatnika SMC radne jedinice koji vrše uvid u bazu podataka o paricama i izvlače potrebne postojeće podatke o parici. Naime, u ovom slučaju nije riječ o trošku rada sustava koji su pokriveni mjesečnim naknadama, nego o trošku rada djelatnika SMC radne jedinice. HAKOM je sukladno navedenom na odgovarajući način izmijenio odluku. Vezano uz komentar A1 iz drugog kruga javne rasprave u vezi vremena vožnje koje je uračunato u trajanje aktivnosti čiji troškovi se nadoknađuju kroz jednokratne naknade koje se određuju u ovom postupku HAKOM se očituje kako slijedi. Konkretno vrijeme vožnje od 18 minuta po pojedinoj aktivnosti je izračunato na sljedeći način; HT je na zahtjev HAKOM-a dostavio izvještaj o vožnjama tehničara za Q12022. Izvještaj sadrži trajanja vožnji u jednom danu za svakog tehničara i za sve dane u Q12022 te aktivnosti koje tehničar u tom danu odradi. U izvještaj su uključene sve aktivnosti tehničara – i maloprodajne i veleprodajne. HAKOM je posebno izdvojio dane u kojima je tehničar obavljao veleprodajne zadatke te je izdvojio samo veleprodajne aktivnosti tehničara za koje se u ovom postupku utvrđuju jednokratne naknade. Nakon toga je izračunao postotni udio tih aktivnosti u jednom danu te je nakon toga od ukupnog vremena u jednom
--	--	---	--	---

		izaći na teren (izgradnja kućne instalacije), za razliku od usluga na bakrenoj mreži gdje je ipak veliki broj aktivacija na kojima nije potrebna intervencija tehničara (zbog puno većeg omjera postojećih korisnika koji već imaju aktivnu uslugu na bakrenoj mreži). Dodatno, s obzirom da je jasno da se od strane HT-a radi o istom zahtjevu koji je podnesen i 2014. godine, ako i u konačnoj odluci odluči zadržati navedeno trajanje od 18 minuta za vožnju, HAKOM svakako mora voditi računa da iznos vremena trajanja ostalih aktivnosti smanji za iznose koje je u 2014. godini uvećao za iznos vožnje, a kako je pojašnjeno HT-u u odgovoru na komentar na odluku iz 2014. godine. U suprotnom bi vrijeme vožnje bilo uključeno i kao posebna stavka u jednokratnim naknadama, ali i kao dio vremena ostalih aktivnosti koje su 2014. godine uvećane upravo za trajanje vožnje do lokacije.	danu tim aktivnostima dodijelio jednaki postotak vremena vožnje tehničara u tom danu. Pri tom je potrebno naglasiti da HAKOM nije uzeo u obzir dane kod kojih je trajanje vožnje u jednom danu bilo duže od 4,8 sati. Tako dobivena vremena je zbrojio i podijelio s ukupnim brojem veleprodajnih aktivnosti u Q12022 iz čega je dobiveno prosječno vrijeme vožnje po pojedinoj aktivnosti od 18 minuta. HAKOM je svjestan činjenice da je na ovakav način dobiveno prosječno vrijeme vožnje po pojedinoj aktivnosti te da je ono za neke aktivnosti manje, a za neke aktivnosti veće od stvarnog vremena. Međutim, HAKOM je mišljenja da je ovakav način raspodjele ukupnog vremena vožnji po aktivnostima za koje se utvrđuju jednokratne naknade opravdan, jer bi u protivnom bilo potrebno utvrđivati pojedinačno za svaku pojedinu aktivnost stvarno utrošeno vrijeme što po mišljenju HAKOM-a ne bi bilo učinkovito niti provedivo u praksi. Što se tiče dijela komentara u kojem se problematizira da je prosječno trajanje vožnje po aktivnosti 2022. jednako vremenu koje je izračunato i 2014. te da to nije logično jer „je korištenje HT-ovih usluga značajno promijenjeno u zadnjih 8 godina, posebno uzimajući u obzir i sve veći broj FTTH korisnika na HT-ovoj mreži za koje je gotovo uvijek potrebno izaći na teren (izgradnja kućne instalacije), za
--	--	--	--

			<i>razliku od usluga na bakrenoj mreži gdje je ipak veliki broj aktivacija na kojima nije potrebna intervencija tehničara (zbog puno većeg omjera postojećih korisnika koji već imaju aktivnu uslugu na bakrenoj mreži)“</i> HAKOM ističe da činjenica da tehničari manje ili više izlaze na teren odrađivati neke aktivnosti nema prevelikog utjecaja na prosječno trajanje vožnje po aktivnosti zbog toga jer u izračun ne ulaze aktivnosti kod kojih nije potreban izlazak tehničara na teren. S druge strane, ako tehničari HT-a zbog sve većeg broj korisnika na svjetlovodnoj mreži više izlaze na teren te bi po toj logici vrijeme vožnje po aktivnosti trebalo biti kraće, međutim, prema mišljenju HAKOM logično je da nije kraće jer se uz veći broj aktivnosti za koje je potrebna vožnja povećava i samo trajanje vožnje što onda utječe na to da je prosječno vrijeme ostalo na razini od 18 minuta po aktivnosti. HAKOM je u odluci iz 2014., naveo da „<i>iako nije prihvatio prijedlog HT-a da se za prosječno vrijeme dolaska na lokaciju uzme 18 minuta, HAKOM je u određenoj mjeri uzeo u obzir podatke dostavljene od HT-a te je korigirao vremena potrebna za izvršenje pojedinih aktivnosti</i>“. Dakle, HAKOM je na aktivnosti za koje su tom odlukom određene jednokratne naknade dodao vrijeme od 5 minuta te će zbog toga u
--	--	--	---

				konačnoj odluci to vrijeme oduzeti na način da će iz konačnog izračuna ukloniti aktivnosti „priprema podataka za odlazak na zadatak“ i „razduživanje zadatka kroz sustave i materijal“. Naime, iako je u odluci koja je bila na javnoj raspravi HAKOM prihvatio prijedlog HT-a i uvrstio te aktivnosti u izračun, HAKOM je naknadnom analizom utvrdio da su te aktivnosti i njihova vremena već bila uključena u vremena izvršenja pojedinih aktivnosti za koje su određene jednokratne naknade te ih u ovom postupku nije opravdano dodatno uzimati u obzir.
2.	A1	Ukazuje da se u obrazloženju odluke navode aktivnosti različitih radnih jedinica HT-a koje je potrebno odraditi kod realizacije jednokratnih aktivnosti, što za MFG između ostalog uključuje i održavanje maloprodajnih i veleprodajnih usluga, kao i otklanjanje smetnji za navedene usluge. S obzirom da su navedene aktivnosti već uključene u mjesečne naknade kroz mrežni OPEX u troškovnom modelu HAKOM-a, postavlja se pitanje zašto se navedene aktivnosti ponovo spominju i u kontekstu aktivnosti MFG-a koje je potrebno uključiti u iznose jednokratnih naknada. Na jednak način, HAKOM spominje različite aktivnosti		Djelomično se prihvaća Prihvaća se u dijelu komentara vezano uz troškove pozadinskog ureda veleprodaje i SMC-a (vidi odgovor na komentar 1). Što se tiče troškova MFG radne jedinice, HAKOM potvrđuje da aktivnosti MFG radne jedinice čiji se troškovi nadoknađuju kroz jednokratne naknade nisu uključeni u mjesečne naknade, a u izračunu jednokratnih naknada iz prijedloga odluke sadržani su samo troškovi jednokratnih aktivnosti koje ta radna jedinica odrađuje prilikom aktivacije/deaktivacije veleprodajnih usluga.

		vezane uz SMC i pozadinski ured veleprodaje koje su, prema mišljenju A1, također već uključene u mjesečne naknade pa ih nije opravdano uključivati i u jednokratne naknade. Kako se veleprodajni specifični troškovi, koji su uključeni u mjesečnu naknadu, između ostalog odnose i na obrade zahtjeva operatora nesporno je da se navedeni troškovi preklapaju s aktivnostima pozadinskog ureda veleprodaje. Stoga je potrebno analizirati sve OPEX troškove koji su već uključeni u mjesečne naknade na temelju troškovnog modela HAKOM-a te iste isključiti iz iznosa jednokratnih naknada koje se određuju ovom odlukom.		
3.	A1	HAKOM u obrazloženju odluke ne navodi iznos internog troška sata rada HT-ovih zaposlenika te ostaje zapravo nejasno dolazi li možda do značajnog povećanja jednokratnih naknada upravo zbog većeg troška rada HT-ovih zaposlenika u 2019. godini u odnosu na 2012. godinu, koja je bila baza za određivanje jednokratnih naknada koje se trenutno primjenjuju. Naime, iz obrazloženja predmetne odluke proizlazi da kod određivanja iznosa jednokratnih naknada HAKOM nije		Zbog povjerljivosti podataka HAKOM u prijedlogu odluke na javnoj raspravi nije naveo podatke o prosječnom trošku sata rada HT-ovih zaposlenika. Međutim, HAKOM može potvrditi da do povećanja iznosa jednokratnih naknada nije došlo zbog povećanog troška rada HT-ovih zaposlenika, koji sudjeluju u jednokratnim aktivnostima. Najvažniji razlog za povećanje jednokratnih naknada nalazi se u povećanom udjelu trajanja vožnji i/ili pješačenja tehničara na lokaciju.

		značajno mijenjao pristup koji je koristio u ranijim odlukama. Ipak, za razliku od dosadašnjih odluka, ovim prijedlogom odluke predlažu se značajna povećanja cijena jednokratnih naknada (npr. 37% za aktivaciju na novoj parici te 67% za aktivaciju na postojećoj parici, kao i povećanje od čak 71% za deaktivaciju usluge), ali se iz objavljenih dokumenata ne može zaključiti koji su točno razlozi za navedena značajna povećanja navedenih naknada. Kako se pristup određivanja jednokratnih naknada nije mijenjao, može se zaključiti da je do povećanja naknada došlo iz razloga povećanja troška rada HT zaposlenika/vanjskih izvođača i/ili povećanja vremena za obavljanje potrebnih aktivnosti.		
4.	A1	Ukazuje na nerealno visoke iznose cijena po satu koje su navedene u poglavlju 14.2.3. Standardne ponude HT-a za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji, a koje HT koristi kod kreiranja faktura operatorima korisnicima za usluge koje se naplaćuju prema utrošenom vremenu HT zaposlenika. Iako HAKOM u obrazloženju prijedloga odluke navodi da se tu zapravo ne radi o internom trošku sata rada HT-ovih zaposlenika već o trošku vanjskih	HT Trošak sata rada zaposlenika je baziran na metodologiji koja je revidirana od strane neovisne revizije te usklađena sa principima financijske metodologije. Naime taj podatak uključuje troškove organizacijskih jedinica koje HT ne objavljuje javno u sklopu objave rezultata kompanije. Ista je korištena i u postupku definiranja veleprodajnih naknada i u 2014. godini te su detalji i izračun dostupni isključivo HAKOM-u te ni sam HAKOM	Kao što je navedeno u prijedlogu odluke iznosi iz točke 14.2.3 Standardne ponude se odnose na troškove vanjskih izvođača. Interni trošak HT-ovih radnih jedinica koji je uzet u obzir prilikom izračuna jednokratnih naknada je povjerljiv podatak, međutim HAKOM može potvrditi da je interni HT-ov trošak niži od iznosa navedenih u standardnoj ponudi. Kao što je i vidljivo iz specifikacije aktivnosti i njihovih trajanja koje su objavljene, uz

		izvođača, ostaje činjenica da je navedeni iznos izrazito visok te isti neopravdano podiže iznos jednokratnih naknada koje su obuhvaćene ovim prijedlogom odluke. Kako HAKOM u obrazloženju prijedloga odluke posebno ne navodi koliki je točno interni trošak sata rada HT-ovih zaposlenika, s obzirom na povećanje iznosa gotovo svih naknada, može se zaključiti da je navedeni interni trošak sata rada možda čak i veći od troška vanjskih izvođača. A1 smatra da navedene jedinične cijene od 178 kn po satu za manje zahtjevne radove i 222 kn za složenije radove koje navodno naplaćuju vanjski izvođači HT-u, te dodatno možda i veći interni troškovi rada HT-ovih zaposlenika, nikako ne mogu odražavati stvarne troškove HT zaposlenika (ili vanjskih izvođača) jer bi navedeno značilo da zaposlenici koji obavljaju navedene aktivnosti imaju prosječnu neto plaću koja je gotovo 3 puta veća od prosječne plaće u Republici Hrvatskoj. A1 smatra da su jedinični iznosi cijena po satu zaposlenika koji obavljaju aktivnosti uključene u predmetne jednokratne naknade izrazito precijenjeni i da ne odražavaju stvarni trošak zaposlenika HT-a i vanjskih izvođača. HAKOM nije naveo iznos cijene (odnosno troška rada) koju je koristio za izračun navedenih jednokratnih naknada	navedene podatke nije objavljivao za potrebe dosadašnjih javnih rasprava kada je u 2013. godini predmetna metodologija definirana kao mjerodavna relevantna za izračun troška jednokratnih veleprodajnih naknada.	aktivnosti čija su trajanja bila uzeta u obzir kod izračuna važećih jednokratnih naknada, HAKOM je u prijedlogu odluke koja je bila na javnoj raspravi uzeo u obzir i aktivnosti „priprema podataka za odlazak na zadatak“ i „razduživanje zadatka kroz sustave i materijal“. Nakon dodatne analize i uzimajući u obzir komentare operatora zaprimljene na javnoj raspravi, HAKOM će u konačnoj odluci ukloniti te aktivnosti iz izračuna (vidi odgovor na komentar 1)
--	--	---	--	---

	pa A1 pretpostavlja da su korišteni iznosi koji su slični iznosima iz standardne ponude HT-a ili čak još i veći iznosi. Ako je HAKOM uistinu koristio navedeni iznos od oko 222 kn (ili više) za trošak sata rada HT-ovih zaposlenika te isti množio s trajanjem aktivnosti koje su obuhvaćene pojedinom jednokratnom naknadom, A1 poziva HAKOM da prije donošenja konačne odluke još jednom provjeri točnost i realnost navedenog iznosa s obzirom na ukazani neopravdano velik iznos troška rada HT-ovih zaposlenika. Obzirom da povećanje jednokratnih naknada nije isto u relativnom iznosu, A1 pretpostavlja da je HAKOM ovim prijedlogom odluke mijenjao i trajanja aktivnosti u odnosu na trajanja koja su korištena u prethodnim odlukama HAKOM-a. Pritom HAKOM ne navodi za koje je jednokratne naknade povećavao trajanje aktivnosti kao niti razloge zbog kojih se odlučio na navedena povećanja. Ako je HAKOM iz nekog razloga odlučio povećati trajanje pojedinih aktivnosti u odnosu na ranije odluke o jednokratnim naknadama, A1 smatra da je isto trebalo biti jasno navedeno u obrazloženju prijedloga odluke, pogotovo iz razloga što HAKOM nije objavio ukupno trajanje pojedine aktivnosti već samo postotne	
--	---	--

		iznose, i to isključivo na dodatni zahtjev A1.		
5.	A1	Pretpostavlja da se najveće promjene u odnosu na prethodne odluke HAKOM-a odnose upravo na povećanje vremena trajanja vožnje, što prema mišljenju A1 nikako nije opravdano. U odgovorima na komentare iz odluka HAKOM-a o određivanju iznosa jednokratnih naknada iz 2014. godine, a vezano uz trajanje vožnje uključene u iznos jednokratne naknade, HAKOM navodi sljedeće: „Pri izračunu naknada HAKOM je uzeo u obzir vrijeme potrebno za odrađivanje aktivnosti na lokaciji, kao i vrijeme potrebno za dolazak na samu lokaciju. ...Prosječno vrijeme od 18 minuta za dolazak na lokaciju koje navodi HT u svom komentaru odnosi se na sve aktivnosti (maloprodajne i veleprodajne), uključujući i odlaske tehničara na lokaciju krajnjeg korisnika u svrhu aktivacije ili otklona smetnje, koje su tehničari odradili u navedenim godinama. S obzirom da odlasci na lokaciju krajnjeg korisnika zasigurno povećavaju ukupno prosječno vrijeme vožnje HT-ovih tehničara, navedeni iznos od 18 minuta nije moguće prihvatiti kao relevantni podatak za	HT Budući da je postupak definiranja novih veleprodajnih cijena na tržištu M 3a trajao skoro godinu i pola HT je predmetni izvještaj za trajanje vožnje tehničara prezentirao HAKOM-u u nekoliko navrata i za više vremenskih perioda. Predmetni izvještaj za prvo tromjesečje je uzet kao relevantan te je usuglašen sa HAKOM-om i prihvaćen kao važeći. HAKOM je kroz razgovore upravo utvrdio da vožnja tehničara uzeta u obzir kod definiranja veleprodajnih cijena za jednokratne naknade odražava potrebnu optimizaciju poslovanja HT-a koja se provodi iz godine u godinu.	Nakon što je u drugom krugu javne rasprave javno objavljeno trajanje svake pojedine aktivnosti koje odrađuje MFG grupa, pa i trajanje vožnje, HAKOM u nastavku pojašnjava o kojem vremenu vožnje se radi te kako je izračunato vrijeme trajanja vožnje od 18 minuta. HAKOM prvo želi naglasiti da vrijeme trajanja „vožnje na lokaciju i/ili pješačenje“ predstavlja prosječno vrijeme vožnje/pješačenja po aktivnosti/zadatku koje obavlja tehničar, a za koju je potreban dolazak na lokaciju. Konkretno vrijeme vožnje od 18 minuta po pojedinoj aktivnosti je izračunato na sljedeći način; HT je na zahtjev HAKOM-a dostavio izvještaj o vožnjama tehničara za Q12022. Izvještaj sadrži trajanja vožnji u jednom danu za svakog tehničara i za sve dane u Q12022 te aktivnosti koje tehničar u tom danu odradi. Ovdje je potrebno naglasiti da se u izvještaju navodi ukupno trajanje vožnje tehničara u jednom danu, odnosno ne navodi se podatak o pojedinačnoj vožnji na svaku pojedinu lokaciju na kojoj se obavlja nekakva aktivnost. U izvještaj su uključene sve aktivnosti tehničara – i maloprodajne i veleprodajne. HAKOM je posebno izdvojio dane u kojima je tehničar obavljao

	<i>naknade koje su predmet ove odluke, a posebno iz razloga što je HAKOM već u prijedlogu odluke, za naknade koje uključuju odlazak tehničara na lokaciju krajnjeg korisnika, predvidio dulje vrijeme potrebno za odlazak na teren i obavljanje svih aktivnosti koje je tamo potrebno napraviti. Ipak, iako nije prihvatio prijedlog HT-a da se za prosječno vrijeme dolaska na lokaciju uzme 18 minuta, HAKOM je u određenoj mjeri uzeo u obzir podatke dostavljene od HT-a te je korigirao vremena potrebna za izvršenje pojedinih aktivnosti.“</i> S obzirom da je prema prethodno navedenim pojašnjenjima HAKOM-a jasno da je vrijeme koje se odnosi na vožnju do lokacije već uključeno u iznose jednokratnih naknada koje su određene prethodnim odlukama HAKOM-a, A1 smatra kako nije opravdano u iznos jednokratne naknade uključivati bilo kakvo dodatno vrijeme koje nastaje kao posljedica velike udaljenosti HT-ovih tehničara od lokacija na kojima se obavljaju potrebne aktivnosti jer HT sam određuje na koji način će organizirati svoju mrežu tehničkog osoblja te na koji način će učinkovito upravljati svojim	veleprodajne zadatke te je izdvojio samo veleprodajne aktivnosti tehničara za koje se u ovom postupku utvrđuju jednokratne naknade. Nakon toga je izračunao postotni udio tih aktivnosti u jednom danu te je nakon toga od ukupnog vremena u jednom danu tim aktivnostima dodijelio jednaki postotak vremena vožnje tehničara u tom danu. Tako dobivena vremena je zbrojio i podijelio s ukupnim brojem veleprodajnih aktivnosti u Q12022 iz čega je dobiveno prosječno vrijeme vožnje po pojedinoj aktivnosti od 18 minuta. HAKOM se slaže sa stavom A1 „<i>kako nije opravdano u iznos jednokratne naknade uključivati bilo kakvo dodatno vrijeme koje nastaje kao posljedica velike udaljenosti HT-ovih tehničara od lokacija na kojima se obavljaju potrebne aktivnosti jer HT sam određuje na koji način će organizirati svoju mrežu tehničkog osoblja te na koji način će učinkovito upravljati svojim resursima</i>“. Naime, HAKOM smatra da je prvenstveno HT-u u interesu organizirati svoju službu tehničara na terenu na način da budu što učinkovitiji te da vrijeme potrošeno na vožnju bude što kraće. Stoga je HAKOM smatrajući ga vjerodostojnim i zatražio od HT-a detaljni izvještaj o vožnjama tehničara za Q12022 kako bi izračunao prosječno
--	--	---

		resursima. Potrebno je utvrditi jesu li ovim prijedlogom odluke trajanja navedenih aktivnosti, koja su bila povećana zbog trajanja vožnje, sada umanjena za navedeno trajanje vožnje, s obzirom da je vožnja ovim prijedlogom odluke iskazana kao zasebna aktivnost. Ovo je izrazito važno kako se ne bi dogodilo da se, zbog određenih zaostataka iz prethodnih odluka i drugačijeg tretmana vremena vožnje, vrijeme potrebno za vožnju do lokacije iskazuje kao zasebna aktivnost, ali se istovremeno u ostalim aktivnostima i dalje nalazi određeno vrijeme koje se također odnosi na vožnju, s obzirom da je u prethodnim odlukama HAKOM-a vrijeme vožnje bilo uključeno u ukupno vrijeme trajanja aktivnosti upravo na taj način. Traži da HAKOM da prije donošenja konačne odluke još jednom preispita sve ulazne podatke korištene u predmetnom izračunu te u skladu s komentarima dostavljenim u ovoj javnoj raspravi utvrdi njihovu točnost, uz poseban naglasak na dijelove koji se odnose na višestruko nadoknađivanje istih troškova (prvenstveno		vrijeme vožnje i uvrstio ga u izračun jednokratnih naknada.
--	--	---	--	--

		veleprodajni specifični troškovi i troškovi vožnje do lokacije).		
6.	A1	Napominje da bi predloženo povećanje jednokratnih naknada od strane HAKOM-a negativno utjecalo na razvoj tržišnog natjecanja na maloprodajnom tržištu jer bi operatori korisnici morali	HT Navodi A1 vezano za primjenu veleprodajnih jednokratnih naknada u MST modelu nisu točni jer naime u samom MST modelu veleprodajne naknade su	U ovom postupku HAKOM utvrđuje iznos jednokratnih naknada na temelju potrebnih aktivnosti te pripadajućeg vremena i troška rada koji su ažurirani na način da odgovaraju aktualnim vrijednostima, a

	navedeno povećanje prebaciti na krajnje korisnike maloprodajnih usluga. A1 od 2020. godine za nove krajnje korisnike uopće ne naplaćuje aktivacijsku naknadu bez obzira na trajanje ugovorne obveze maloprodajnog korisnika. Stoga bi bilo kakvo povećanje jednokratnih veleprodajnih naknada imalo direktan utjecaj na mjesečne naknade usluga koje korisnici plaćaju A1 na maloprodajnom tržištu, s obzirom da ne postoji druga naknada koja se naplaćuje od korisnika iz koje bi se eventualno mogao nadoknaditi dodatni trošak koji bi nastao kao posljedica navedenog povećanja jednokratnih naknada. Istovremeno, povećanje iznosa jednokratnih naknada na veleprodajnom tržištu nema neki poseban utjecaj na HT s obzirom da svojoj maloprodaji HT veleprodaja uopće ne ispostavlja račune za veleprodajne naknade pa nema ni dodatnog troška koji bi negativno utjecao na poslovanje HT-a na maloprodajnom tržištu. S obzirom da veliki broj jednokratnih naknada koje su predmet ovog prijedloga odluke nisu predmet MST provjere, već se isključivo koriste u odnosima HT-a i operatora korisnika (razne promjene po korisničkim uslugama, migracije, prijave smetnji itd.), povećanje iznosa navedenih naknada nema nikakav	implementirane te se očekuje da će iste biti ažurirane u sklopu godišnjeg ažuriranja ulaznih podataka u MST modelu.	povećanje ili smanjenje njihovog iznosa u odnosu na postojeće naknade je isključivo rezultat ažuriranja na koji HAKOM nema utjecaja. Jednokratne naknade za aktivaciju, deaktivaciju, migraciju, promjenu brzine, neosnovanu prijavu kvara su ulazni parametar u MS testu na način da se određena jednokratna naknada uzima u obzir kao umnožak cijene i postotka korištenja te određene naknade. Na taj način izmjena iznosa jednokratnih naknada ima direktan utjecaj na troškove u MS testu, a posredno i na maloprodajne cijene HT-a i Iskona. Međutim, određivanje i struktura maloprodajnih cijena (mjesečnih i/ili jednokratnih (aktivacijskih) naknada) dio je cjenovne politike odnosno samostalni izbor svakog operatora pa i A1. Razlog za odluku A1 o nenaplaćivanju aktivacijskih naknada od 2020. nije njihovo nepostojanje (tijekom 2020. u primjeni su bile postojeće jednokratne naknade definirane 2014.). Iz komentara A1 proizlazi da su troškovi veleprodajnih jednokratnih naknada ukalkulirani u, i nadoknađuju se iz maloprodajnih mjesečnih naknada. Posljedično bi povećanje iznosa veleprodajnih jednokratnih naknada rezultiralo povećanjem maloprodajnih mjesečnih naknada kroz koje su predmetne veleprodajne naknade do 2020. i nadoknađivane. Drugim riječima, kada bi
--	---	--	--

		utjecaj na HT-ove maloprodajne cijene, a ujedno predstavlja povećanje prihoda na veleprodajnoj razini.		A1 u 2022. donio odluku o naplaćivanju aktivacijskih naknada (kao do 2020.), tada bi bilo za očekivati da će se povećanje veleprodajnih jednokratnih naknada odraziti na povećanje maloprodajnih aktivacijskih naknada. HAKOM će komentar koji se odnosi na utjecaj jednokratnih naknada na HT-ove maloprodajne cijene, odnosno MST uzeti u obzir tako što će pravovremeno ažurirati MST model i voditi računa o potrebi istovremene primjene tako ažuriranog MST modela i novih iznosa jednokratnih naknada u Standardnim ponudama HT-a.
7.	A1	U slučaju donošenja konačne odluke prema kojoj bi, unatoč svim dostavljenim komentarima, i dalje došlo do značajnog povećanja jednokratnih naknada, A1 traži da HAKOM odredi datum primjene novih iznosa jednokratnih naknada najranije u roku od 6 mjeseci od donošenja konačne odluke, a nikako ranije od 1.1.2023. Ovo je izrazito bitno kako bi operatori korisnici na vrijeme stigli reagirati na predloženo povećanje naknada te u svoje redovno poslovanje, kao i planove za sljedeće godine, uračunati dodatni veleprodajni trošak koji bi nastao kao posljedica povećanja veleprodajnih naknada. Dodatno, HAKOM mora osigurati da se primjena novih veleprodajnih naknada u		Djelomično se prihvaća Odlukom će se odrediti primjena novih jednokratnih naknada od 1. travnja 2023. iz razloga omogućavanja dovoljnog vremena za ažuriranje MS testa, kao i prilagodbu operatora obveznika MS testa rezultatima ažuriranog modela, kao i dovoljnog vremena za prilagodbu svojih maloprodajnih ponuda operatorima korisnicima.

		isto vrijeme počne primjenjivati i u MST-u za maloprodajne pakete HT-a.		
8.	TELEMACH	Izračun cijene jednokratnih naknada nije transparentan, jasan niti provjerljiv Trošak sata rada U prijedlogu odluka navedeno je kako se izračun cijene jednokratnih naknada sastoji, između ostalog, „od internog troška sata rada zaposlenika HT-a koji obavljaju potrebne aktivnosti“, odnosno „da neke aktivnosti čiji troškovi su uključeni u izračun jednokratnih naknada ne obavljaju zaposlenici HT-a nego vanjski izvođači.“ U odnosu na navedeno Telemach ističe kako operatori nemaju uvid niti saznanja o kojem se točno internom trošku sata rada zaposlenika HT-a radi, odnosno koliko on iznosi, uslijed čega provjerljivost, transparentnost i opravdanost prijedloga izračuna jednokratnih naknada naprosto nije moguća. Dodatno, osim što nije poznat glavni parametar za izračun jednokratnih naknada – trošak sata rada zaposlenika HT-a, nije jasno ni na koji način i u kojem obujmu je u izračun jednokratnih	HT: Trošak sata rada zaposlenika je baziran na metodologiji koja je revidirana od strane neovisne revizije te usklađena sa principima financijske metodologije. Naime taj podatak uključuje troškove organizacijskih jedinica koje HT ne objavljuje javno u sklopu objave rezultata kompanije. Ista je korištena i u postupku definiranja veleprodajnih naknada i u 2014. godini te su detalji i izračun dostupni isključivo HAKOM-u te ni sam HAKOM navedene podatke nije objavljivao za potrebe dosadašnjih javnih rasprava kada je u 2013. godini predmetna metodologija definirana kao mjerodavna i relevantna za izračun troška jednokratnih veleprodajnih naknada.	Vidi odgovor na komentar br. 4.

		naknada uključen trošak vanjskih izvođača. Vezano uz cijene rada vanjskih izvođača, Telemach skreće pažnju na komentare dostavljene tijekom javnog poziva, odnosno 24. svibnja 2021. godine za koje nije poznato je li ih HAKOM prihvatio. S obzirom da su Telemach i A1, osporavali predmetnu cijenu rada, a da isti trošak vanjskih izvođača sada HAKOM u nepoznatom iznosu uračunava u jednokratne naknade, Telemach smatra da je od iznimne važnosti omogućiti operatorima saznanja o cijeni troška rada vanjskih izvođača HT-a (i opravdanost iste) te omjer uključenosti tog troška u krajnju jednokratnu naknadu. Također, od iznimne je važnosti transparentno utvrditi da se predmetni troškovi (vanjski izvođač i zaposlenik HT-a) ne uračunavaju dvostruko u istu jednokratnu naknadu, a što iz dostupnog modela na Javnoj raspravi nije vidljivo.		
9.	TELEMACH	Izračun cijene jednokratnih naknada nije transparentan, jasan niti provjerljiv Aktivnosti potrebne za realizaciju pojedinog veleprodajnog zadatka	HT Odrađivanje više aktivnosti u tijekom izlaska tehničara na teren je detaljno obrazloženo HAKOM-u i pokazano je da je prosječno vrijeme vožnje i obavljanja aktivnosti korektno prikazano.	Tvrđnju Telemacha da prosječno trajanje vožnje tehničara do lokacije ne bi trebalo biti dulje od 5 minuta Telemach nije potkrijepio nikakvim argumentima te je HAKOM nije posebno razmatrao. Vezano uz navode Telemacha o načinu organizacije

		Aktivnosti Regionalne multifunkcionalne terenske grupe (eng. Multifunctional field group – MFG) U prijedlogu odluke HAKOM je utvrdio zaduženja i aktivnosti koje obavljaju regionalne multifunkcionalne terenske grupe (dalje: MFG) te obrazložio da je u vrijeme potrebno za obavljanje jednokratnih aktivnosti, uvijek kada je to opravdano, uključeno i vrijeme vožnje HT-ovih tehničara do lokacije na kojoj se obavlja određena aktivnost, odnosno zadatak. U svrhu određivanja vremena vožnje, HAKOM je zatražio od HT-a cjelokupni izvještaj o vožnjama svih tehničara po danima za sve dane iz prvog tromjesečja 2022. godine koji su obavljali zadatke i aktivnosti koji su dio jednokratnih aktivnosti za koje se određuju visine naknada u ovom postupku. Zbog nemogućnosti uvida u dostavljene podatke iz izvještaja HT-a i u izračun HAKOM-a, operatori korisnici su zakinuti za relevantne podatke koji su temelj izračuna veleprodajnih naknada koje bi trebali plaćati. Neovisno o tome, s obzirom na strukturu i organizaciju HT-ovih MFG jedinica, izgledno je kako je HT organizacijski i logistički sposoban s minimalnim utroškom vremena u vožnji	TELEMACH Ukoliko HAKOM sada ipak ne isključi u svim jednokratnim naknadama trošak vožnje i/ili pješačenja, nužno je da izvrši korekciju izračuna svih jednokratnih naknada na način da umanjuje vrijeme potrebno za odlazak na teren i obavljanje svih aktivnosti. Telemach ukazuje HAKOM-u kako HT danas u 2022. godini ima veći broj centrala, nego 2014. godine što bi trebalo rezultirati kraćim prosječnim vremenom trajanja vožnje do lokacije. Slijedom toga, uzevši u obzir veličinu područja koje pokriva pojedini MFG, Telemach smatra kako izračunato prosječno trajanje vožnje tehničara do lokacije ne bi trebali biti dulje od 5 min. Potrebno je korigirati izračun na način da se skрати ukupno vrijeme trajanja vožnje jer se većina aktivnosti jednokratnih naknada obavlja samo vožnjom do centrale. Ovdje, dodatno ponavljamo HAKOM-u kako HT ima ukupno na razini RH 48 MFG-ova pri čemu su svi veći gradovi podijeljeni na više MFG jedinica. Tako je primjerice, Grad Zagreb HT podijelio na 9 MFG jedinica te tehničari u MFG jedinici Zagreb-Trešnjevka pokrivaju isključivo to područje na kojem u jednom danu rade sve zadatke i aktivnosti, od uključanja/isključanja, otkloni kvara, održavanja mreže i dr. Naime, tehničari na terenu u pravilu odrađuju više zadataka/kartica po jednoj vožnji. Ne voze se za svaki zadatak od početne točke do centrale ili	HT-ovih MFG jedinica i načina dodjele zadataka tehničarima, HAKOM ističe da je takova organizacija kod izračuna prosječnog vremena trajanja vožnje uzeta u obzir. Štoviše, izvještaj o trajanjima vožnji tehničara i podaci u tom izvještaju upravo potvrđuju takvu organizaciju i takav način rada koji navodi Telemach, međutim gore opisani izračun pokazuje da je prosječno trajanje vrijeme vožnje 18 minuta. Kao što je u ranije u odgovorima na komentare navedeno, istina je da izvještaj o vožnjama tehničara za Q12022 iz kojeg je izračunato prosječno trajanje vožnje sadrži sve aktivnosti tehničara (maloprodajne, veleprodajne i komercijalne), međutim HAKOM je prilikom izračuna od ukupnog vremena vožnje u jednom danu tehničara u obzir uzeo postotak vremena koji je jednak postotku veleprodajnih aktivnosti za koje se određuju jednokratne naknade u ovom postupku te ga podijelio s brojem tih aktivnosti. Navod Telemacha da postoji razlika između maloprodajnih i komercijalnih aktivnosti u odnosu na regulirane veleprodajne aktivnosti u pogledu trajanja vožnje nije potkrijepljen nikakvim konkretnim argumentima niti je predložen alternativni način izračuna iz kojeg bi se te razlike mogle i kvantificirati. Iz izvještaja o trajanjima vožnji tehničara te razlike, koje možebitno i postoje, nije
--	--	---	--	--

	odrađivati pojedine veleprodajne zadatke te je stoga potrebno trajanje vožnje tehničara do lokacije definirati kao minimalno. U slučaju neoptimalnog korištenja resursa i manjka optimizacije poslovanja na strani HT-a, financijski teret istog ne bi nikako smjeli snositi operatori korisnici, a regulator bi u tom slučaju trebao osigurati maksimalnu podršku operatorima korisnicima kroz minimalne i opravdane troškove te na taj način potaknuti HT na optimizaciju poslovanja. Dodatno, jasno je da tehničar u jednom danu radi sve veleprodajne zadatke i aktivnosti (od uključenja/isključenja, otklona kvara, održavanja mreže i dr.), a štoviše odrađuje i prodajne te druge aktivnosti koje nisu vezane uz veleprodaju već uz interne poslovne potrebe HT-a. Zbog toga bi u jednokratne naknade pažljivo morao biti uključen isključivo razmjerni dio troška jedne vožnje koji otpada na konkretnu veleprodajnu aktivnost, a svakako u jednu veleprodajnu aktivnost ne može biti uključen cijeli trošak vožnje. Ovdje skreće pažnju i na činjenicu da je izvještaj HT dostavljen isključivo za prvo tromjesečje 2022. godine te isto nije usporedivo ni sa kojim drugim podacima.	do lokacije krajnjeg korisnika. Štoviše, u praksi moguće identificirati budući da se u jedan tehničar na centrali u istom danu radi sve izvještaju navodi samo ukupno trajanje aktivnosti, i to od aktivacije nove i postojeće vožnje u jednom danu, a ne i pojedinačna parice do isključenja i otklonakvara, što znači da trajanja vožnji za svaku pojedinu aktivnost. ne odrađuje samo jednu karticu/zadatak Stoga HAKOM smatra da je način izračuna dnevno. Stoga, nema logike da se u izračun gdje se od ukupnog trajanja vožnje svakoj uzme prosječno vrijeme trajanja vožnje do aktivnosti dodjeljuje dio razmjerni broju lokacije i onda se isto vrijeme duplicira ovisno o tih aktivnosti u jednom danu ispravan te da tome ide li tehničar obavljati radnju do centrale osigurava pravednu raspodjelu troška koji ili/i do lokacije krajnjeg korisnika. Navedeno, otpada na vožnju. posljedično u Specifikaciji aktivnosti rezultira Što se tiče prijedloga Telemacha da HAKOM duplim trajanjem aktivnosti vožnje od 36 „od HT-a zatraži izvještaj za 2019. godinu minuta odnosno duplim troškom koji najvećim te od svih operatora korisnika izvještaj djelom utječe na povećanje predmetnih naplaćenih jednokratnih naknada u istom jednokratnih naknada. periodu po svakoj veleprodajnoj usluzi.” Iz obrazloženja prijedloga Odluke HAKOM-a HAKOM smatra da je izvještaj o vožnjama proizlazi da su u izračunu ukupnog trajanja za Q12022 dovoljno reprezentativan i vožnje uzete u obzir sve veleprodajne obuhvaća novije razdoblje te da nije (regulirane i komercijalne) i maloprodajne potrebno tražiti izvještaj iz 2019. Što se tiče aktivnosti koje tehničar obavlja u jednom danu. izvještaja o naplaćenim jednokratnim Telemach smatra da postoji razlika u vremenu naknadama koje bi HAKOM trebao zatražiti trajanja vožnje pri obavljanju maloprodajne i od operatora korisnika nejasno je na koji veleprodajne aktivnosti. Naime, kod način bi se iz tog izvještaja moglo utvrditi maloprodajne aktivnosti i veleprodajne trajanje vožnje. Kako bi potvrdio komercijalne aktivnosti tehničar uvijek odlazi vjerodostojnost HT-ovog izvještaja o na lokaciju krajnjeg korisnika dok kod vožnjama za Q12022 u smislu prikazanog veleprodajne regulirane aktivnosti tehničar ne broja aktivnosti tehničara u tom razdoblju, odlazi svaki puta do lokacije korisnika, već se HAKOM je uvidom u druge izvore podataka (primjerice izvještaj o veleprodajnim KPI-ovima) utvrdio da je izvještaj u smislu broja vozi samo do centrale. Točnije samo u slučaju izdvajanje nove parice tehničar odlazi i do lokacije krajnjeg korisnika. Slijedom toga, potrebno je korigirati izračun na način da se
--	--	---

		Radi transparentnosti i mogućnosti usporedbe, bilo bi potrebno prije prihvatanja dostavljenog HT izvještaja, zatražiti od HT-a izvještaj za 2019. godinu te od svih operatora korisnika izvještaj naplaćenih jednokratnih naknada u istom periodu po svakoj veleprodajnoj usluzi. Prema dostavljenim podacima s tržišta HAKOM bi morao (i trebao) nedvojbeno utvrditi koliko je zaista bilo pojedinih aktivnosti jednokratnih naknada i kada su iste bile realizirane. Potom se može vidjeti koliko je to različitih aktivnosti koje otpadaju na aktivnosti veleprodajnih usluga koje koriste operatori korisnici bilo izvršeno, i to u jednom danu. Slijedom toga, tek bi se provedbom takve analize moglo precizno izračunati jednokratne veleprodajne naknade.	skrati ukupno vrijeme trajanja vožnje jer se većina aktivnosti jednokratnih naknada obavlja samo vožnjom do centrale. Slijedom svega navedenog, ako HAKOM u izračunu svih jednokratnih naknada ne isključi ili značajno ne skrati prosječno vrijeme vožnje od 18 minuta, Telemach drži kako je nužno zatražiti od svih operatora korisnika izvještaj koliko je HT u tom istom periodu naplatio jednokratnih naknada po svakoj veleprodajnoj usluzi (vidi se iz specifikacija računa). Prema dostavljenim podacima od operatora korisnika veleprodajnih usluga HAKOM bi trebao nedvojbeno utvrditi koliko je zaista bilo pojedinih aktivnosti jednokratnih naknada u jednom danu, kada su iste bile realizirane i koliko je aktivnost vožnje zaista trajala.	aktivnosti tehničara dovoljno vjerodostojan.
10.	TELEMACH	Izračun cijene jednokratnih naknada nije transparentan, jasan niti provjerljiv Aktivnosti potrebne za realizaciju pojedinog veleprodajnog zadatka Aktivnosti Centra za upravljanje uslugama (eng. Service managing center - SMC) Iz obrazloženja prijedloga odluke proizlazi kako HAKOM smatra da se „aktivnosti u SMC-u trebaju odrađivati u cijelosti automatizirano u IT sustavima, bez	HT Svi zahtjevi se ne odrade automatikom, već se jedan manji dio zadataka za SMC odrađuje ručno. Ručna odrada se pojavljuje u cca 10% zahtjeva.	Pojašnjenja radi, HAKOM napominje da u prijedlogu odluke koja je bila na javnoj raspravi nije uzeto u obzir da HT dio zahtjeva (10% slučajeva) odrađuje ručno, nego je uzeto u obzir da se svi zahtjevi obrađuju kroz sustave automatski. Stoga je u prijedlogu uzet u obzir samo trošak sustava, a ne i trošak zaposlenika koji zahtjeve odrađuju ručno. Međutim, kao što je pojašnjeno u odgovoru na komentar 1, HAKOM je naknadnom analizom utvrdio da su i ti troškovi uključeni u mjesečne

		angažiranja ljudskog rada“. S druge strane, HT je predložio da se uzme u obzir da je u 10% slučajeva potrebna ručna odrada. S obzirom na navedeno, iz odluke ipak nije jasno je li HAKOM, usprkos navedenom stavu prilikom izračuna jednokratnih naknada uvrstio trošak angažiranja ljudskog rada u 10% slučajeva kao što je to bio slučaj prilikom određivanja jednokratnih naknada 2014., a što bi bilo zaista neopravdano. Naime, HT je od 2014. do danas izvršio značajnu digitalizaciju i optimizaciju svojih sustava što uključuje i značajno smanjenje ljudskih resursa pa tako i osoblja koji rade u SMC-u, zbog čega smatra jedino opravdanim u cijelosti iz iznosa jednokratnih naknada u odnosu na aktivnosti SMC-a izbaciti trošak angažiranja ljudskog rada.		naknade te će u prijedlogu odluke za notifikaciju EK biti uklonjen taj trošak iz izračuna jednokratnih naknada.
11.	TELEMACH	Izračun cijene jednokratnih naknada nije transparentan, jasan niti provjerljiv Aktivnosti potrebne za realizaciju pojedinog veleprodajnog zadatka Aktivnosti Pozadinskog ureda veleprodaje U obrazloženju prijedloga odluke HAKOM-a stoji kako pozadinski ured veleprodaje ručno korigira podatke u zahtjevu operatora korisnika kada se	HT Najčešći slučaj kada je potrebna ručna intervencija back office-a je kada operatori ne dostave korektnu adresu krajnjeg korisnika. Tada ih back office dodatno kontaktira u svrhu doznavanja ispravne adrese, koju potom HT back office upisuje u zahtjev.	Djelomično se prihvaća. HAKOM je naknadno provedenom analizom utvrdio da su troškovi SMC aktivnosti te aktivnosti pozadinskog ureda veleprodaje pokriveni veleprodajnim specifičnim troškovima koji su uključeni u izračun mjesečnih naknada, a koji pokrivaju troškove poput obrade zahtjeva, naplate, dostave računa i sl. Stoga će se troškovi tih aktivnosti izuzeti iz izračuna jednokratnih naknada.

	podaci dostavljeni putem B2B-a ne poklapaju s podacima u HT sustavu. Skreće pažnju da ovakav zaključak nije u potpunosti točan obzirom na postojeću praksu. Ističe kako u slučaju da se podaci operatora korisnika ne poklapaju s podacima u HT sustavu, postavljene postavke B2B sustava HT-a će najprije automatski odbiti zahtjev operatora korisnika, navodeći da je riječ o neispravnom zahtjevu s određenim razlogom odbijanja. U ovom slučaju, ne postoji potreba niti se u praksi događa ručna korekcija podataka. Nadalje, ako razlog odbijanja neispravno popunjenog zahtjeva nije naveden ili je naveden pogrešan razlog, operator korisnik će u određenim slučajevima od HT-a zatražiti pojašnjenje putem elektroničke pošte. Nakon toga, operator korisnik će, ovisno o odgovoru, poslati novi zahtjev u HT s ispravnim podacima ili možda zahtjev neće uopće poslati nakon prvotnog odbijanja kojeg je odradila automatika. Dakle, HT-ov pozadinski ured veleprodaje ručno ne korigira podatke u zahtjevu operatora korisnika kada se podaci dostavljeni putem B2B-a ne poklapaju s podacima u HT sustavu, već se zahtjev automatikom odbija. Zbog navedenog,		
--	--	--	--

		neopravdano je i neosnovano u jednokratne naknade uključiti trošak pozadinskog ureda HT veleprodaje.		
12.	TELEMACH	U prijedlogu odluke (točka 1.5.) definirane su nove naknade za troškove povezivanja unutar distribucijskog čvora u slučaju kolokacije na lokaciji na kojem se nalazi distribuciji čvor. Ističe novi trošak kanalice metalnih/plastičnih te usluge dostave, montaže i ugradnje kao izrazito sporne. Naime, prvenstveno, nije opravdano da sav navedeni trošak snosi operator korisnik s obzirom da HT kabel može položiti u postojeće kanalice, koristeći postojeće prodore kroz zid. Kao drugu opciju, HT može odlučiti i da postavlja nove kanalice i radi nove prodore, no u tom slučaju iste ne služe samo operatoru korisniku već i HT-u i svakom sljedećem operatoru koji se povezuje unutar DČ-a pa nema osnove da sav taj trošak, i za HT-ove buduće potrebe, snosi operator korisnik. Štoviše, operatori korisnici tom dijelu prostora na lokaciji uopće nemaju niti mogu ostvariti pristup. Stoga, realne su situacije da usprkos postojanju prostora unutar postojećih kanalice i prodora, HT bespotrebno i samoinicijativno nabija značajan trošak	HT Ističe kako se radi o stavci stvarnih troškovnika i stvarnih računa koje HT plaća svojim vendorima i izvođačima što je sve detaljno dokumentirano kod HAKOM-a. S obzirom na mogućnost uvođenja novih tipova distribucijskih čvorova u mrežu HT-a dodatno ističe kako je potrebno jasno definirati kako HT zadržava pravo naplatiti dodatne materijale i radove koje obavlja prilikom realizacije pristupa i proširenja pristupa distribucijskom čvoru te kako će specifikacija i troškovi materijala i radova biti navedeni u ponudi za pristup distribucijskom čvoru.	U odnosu na komentar Telemacha koji ističe da su realne situacije da usprkos postojanju prostora unutar postojećih kanalice i prodora, HT obračunava značajan trošak operatoru korisniku koji traži povezivanje, a bez osnovanog razloga i potrebe, HAKOM ističe da je u Standardnoj ponudi Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu pristupa pasivnoj pristupnoj svjetlovodnoj mreži na lokaciji distribucijskog čvora za svjetlovodne distribucijske mreže (FA-PON) u članku 4.4.1 „Zahtjev za pristup distribucijskom čvoru“ u stavku 5. propisano da „Ukoliko postoji tehnička mogućnost za pristup distribucijskom čvoru, HT će u roku od 30 dana od dana zaprimanja Zahtjeva izraditi ponudu s tehničkim rješenjem koje će obuhvaćati sve potrebne radove u distribucijskom čvoru“. Nadalje u stavku 8. istog članka je propisano da „Operator korisnik može u roku od 5 radnih dana od zaprimanja ponude tražiti detaljno obrazloženje ponude, odnosno nekih njezinih dijelova“. Dakle, operator korisnik ne mora prihvatiti izvođenje nepotrebnih radova, a u slučaju osnovane sumnje da HT na taj način onemogućava učinkoviti pristup

		operatoru korisniku koji traži povezivanje, a bez osnovanog razloga i potrebe. Uz ovakav dodatni trošak, operatorima korisnicima ne može biti isplativo spajati se na DČ HT-a uslijed čega se smanjuje dostupnost konkurencije na pojedinim područjima i negativno djeluje na tržišno natjecanje na štetu krajnjih korisnika. Slijedom navedenog, predlaže brisati predmetnu naknadu.		distribucijskom čvoru, može pokrenuti spor pred HAKOM-om. Dodatno HAKOM će kod ažuriranja troškova u BU-LRIC+ troškovnom modelu HAKOM-a voditi računa da se troškovi koje operatori korisnici nadoknade HT-u, a vezani su uz izvođenje radova na HT-ovim mrežnim lokacijama uključujući i svu infrastrukturu (instalacijske kabele, kanalice i slično) koja se u njima nalazi, oduzmu od jediničnih troškova tih mrežnih lokacija kako bi se izbjegla dvostruka nadoknada troškova i kroz mjesečne naknade.
13.	TELEMACH	Telemach smatra stavke 9., 10. i 11. Vođenje gradilišta iz točke 1.6. odluke neprihvatljivim troškom koji se pokušava ovim izmjenama prebaciti na operatore korisnike. Prvenstveno je upitno o kakvom vođenju gradilišta bi se uopće radilo te koji bi bio opravdani razlog da se vođenje gradilišta, kao interni trošak HT- prebaci na operatora korisnika. S obzirom na navedeno, Telemach se navedenom trošku izričito protivi i predlaže brisanje istog.	HT Ističe kako se radi o stavci stvarnih troškovnika i stvarnih računa koje HT plaća svojim vendorima i izvođačima što je sve detaljno dokumentirano kod HAKOM-a. S obzirom na mogućnost uvođenja novih tipova distribucijskih čvorova u mrežu HT-a, dodatno ističe kako je potrebno jasno definirati kako HT zadržava pravo naplatiti dodatne materijale i radove koje obavlja prilikom realizacije pristupa i proširenja pristupa distribucijskom čvoru te kako će specifikacija i troškovi materijala i radova će biti navedeni u ponudi za pristupa distribucijskom čvoru.	Isto kao i odgovor na prethodni komentar.

14.	TELEMACH	U odnosu na točku 2.7 odluke Telemach ističe kako je stavka „Modul za konektorsko spajanje u ODF-u za LC/APC konektore kapaciteta 144 kp lijevi/desni“ po cijeni od 9.122,21 kn/kom troškovno prihvatljiva isključivo ako je navedeni modul, s obzirom na kapacitet od 144 niti (umjesto dosadašnjih 96 iz postojeće stavke „Modul za konektorsko spajanje“) pogodan za smještaj dva splittera operatora korisnika. U suprotnom, ovakvo povećanje stavke u odnosu na postojeću (za duplo) nema osnove niti poslovno-troškovnog opravdanja. U odnosu na stavku „Postavljanje prespojnog optičkog kabela bilo koje dužine s mjerenjima kvalitete veze kompletne relacije. Mjerna jedinica: 1 lokacija po vezi = “1 komad “ u iznosu od 496,08kn/kom navodi kako nije jasno odnosi li se stavka na postavljanje prespojnog kabela između SSPM i splittera ili se odnosi i na postavljanje prespojnog kabela kod uključanja korisnika. Smatra nužnim jasno definirati da se odnosi isključivo na udaljene lokacije, odnosno na postavljanje prespojnog kabela između SSPM i splittera. Također, budući da predmetna stavka uključuje mjerenja, potrebno je jasno definirati kako se mjerenja kao zasebna stavka ne mogu naplaćivati.	HT Ističe kako se radi o stavci stvarnih troškovnika i stvarnih računa koje HT plaća svojim vendorima i izvođačima što je sve detaljno dokumentirano kod HAKOM-a. S obzirom na mogućnost uvođenja novih tipova distribucijskih čvorova u mrežu HT-a, dodatno ističe kako je potrebno jasno definirati kako HT zadržava pravo naplatiti dodatne materijale i radove koje obavlja prilikom realizacije pristupa i proširenja pristupa distribucijskom čvoru te kako će specifikacija i troškovi materijala i radova će biti navedeni u ponudi za pristupa distribucijskom čvoru.	Stav je HAKOM-a da se troškovi koje HT ima prema vanjskim dobavljačima i izvođačima trebaju plaćati prema stvarnim troškovima i troškovnicima. Troškovi su transparentno objavljeni u standardnim ponudama, a eventualne nejasnoće u provedbi se mogu rješavati od slučaja do slučaja. U tom smislu, HAKOM ističe da je u Standardnoj ponudi Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu pristupa pasivnoj pristupnoj svjetlovodnoj mreži na lokaciji distribucijskog čvora za svjetlovodne distribucijske mreže (FA-PON) u članku 4.4.1 „Zahtjev za pristup distribucijskom čvoru“ u stavku 5. propisano da „Ukoliko postoji tehnička mogućnost za pristup distribucijskom čvoru, HT će u roku od 30 dana od dana zaprimanja Zahtjeva izraditi ponudu s tehničkim rješenjem koje će obuhvaćati sve potrebne radove u distribucijskom čvoru“. Nadalje u stavku 8. istog članka je propisano da „Operator korisnik može u roku od 5 radnih dana od zaprimanja ponude tražiti detaljno obrazloženje ponude, odnosno nekih njezinih dijelova“. Dakle, operator korisnik sukladno navedenim odredbama može razjasniti sve nejasnoće vezano uz naplatu pojedinih stavki iz troškovnika.
-----	----------	--	--	--

15.	TELEMACH	Administrativne naknade Glede administrativnih naknada, pogotovo u slučaju neispravnog ili nepotpunog zahtjeva, smatra neosnovanim svako povećanje predmetne naknade budući da je HT u prethodim godinama automatizirao radnje po tim osnovama te nije jasno koje bi razumno opravdanje u trošku bilo da se ova vrsta naknada povećava ili definira na istoj razini kao 2014. godine. Jedino opravdano bilo bi predmetne naknade sniziti kako je i sniženo za BSA usluge.		Djelomično se prihvaća HAKOM je iz izračuna uklonio troškove pozadinskog ureda veleprodaje i SMC-a iz razloga što su njihovi troškovi sadržani u mjesečnim naknadama. No, odlukom će ostati određene administrativne naknade u kojima postoje aktivnosti za čiju je odraduneophodan angažman djelatnika SMC.
16.	TELEMACH	Primjena novih jednokratnih naknada i ažuriranje MST-a Generalno smatra da su trenutne cijene već znatno iznad troška HT-a, te da je u svrhu osiguravanja tržišnog natjecanja potrebno iste revidirati, kao i MST model. Postojeći MST model sadrži nekoliko nelogičnosti i dvojbeno točne ulazne podatke, koji omogućavaju kompanijama kao što je Iskon da nude 20% nižu maloprodajnu cijenu usluga, a prolaze MST iako se radi o povezanom društvu HT-a, odnosno jednom poduzetniku. Zbog navedenog, smatramo da je prije izmjene jednokratnih naknada ili bilo kojih drugih naknada, nužno analizirati MST model i otkloniti nelogičnosti koje u istom trenutno postoje.	HT Podržava prijedlog da se izmijenjene jednokratne naknade primjene s 01.01.2023. te podsjeća HAKOM na obvezu iskazivanja cijena u Eurima budući da se od 01.01.2023. godine krajnje cijene trebaju obračunavati i naplaćivati u Eurima.	Isto kao i odgovor na prethodni komentar.

	Točkom 4. izreke prijedloga odluke HAKOM-a određen je rok izmjene Standardnih ponuda HT- od 15 dana od donošenja odluke te primjena izmijenjenih odredbi Standardne ponude HT-a u roku od 30 dana od donošenja odluke. S obzirom da se predloženom odlukom značajno mijenjaju iznosi jednokratnih naknada koje su operatori korisnici ukalkulirali te radi osiguranja regulatorne predvidljivosti i mogućnosti usklađenja i prilagodbe poslovanja operatora korisnika, nužno je odrediti značajno dulji rok primjene odluke. Osim toga, dulji rok za primjenu novih jednokratnih naknada potreban je i s obzirom da je taj period potreban za korekciju Testa istiskivanja marže (dalje: MST) obzirom da su u isti trenutno uvrštene postojeće jednokratne i mjesečne veleprodajne naknade za ULL uslugu i BSA uslugu. Ovo iz razloga jer se već i u praksi pokazalo da HT u roku definiranom odlukom HAKOM-a izmijeni jednokratne naknade tako da u Standardne ponude uvrsti najvišu razinu cijena koju operatori korisnici moraju plaćati. Ako se tek nakon toga pristupi korekciji i ažuriranju modela MST-a pa se utvrdi da određeni maloprodajni paketi HT-a i Iskona ne zadovoljavaju MST, i HT tek potom snizi cijenu jednokratnih naknada, znači da		
--	--	--	--

		operatori korisnici neopravdano mjesecima plaćaju previsoku cijenu jednokratnih naknada dok HT i Iskon u isto vrijeme prodaju maloprodajne pakete koji imaju negativnu marginu. Na ovaj način se dvostruko šteti konkurentnosti na tržištu i pogoduje HT-u i Iskonu. Skrećemo pažnju da se upravo navedena situacija dogodila nakon izmjena mjesečnih naknada veleprodajnih usluga koje su sukladno odluci HAKOM-a bile u primjeni od 1. travnja 2021. godine, a HT je iste snizio od 1. srpnja 2021. godine. U razdoblju od tri mjeseca operatori korisnici su plaćali više cijene mjesečnih naknada veleprodajnih usluga, a za to vrijeme je HT (i Iskon) prodavao maloprodajne proizvode koji nisu u trenutku primjene novih cijena zadovoljili MST. Kako bi se izbjeglo ponavljanje takve situacije neusklađenosti regulacije na veleprodajnoj i maloprodajnoj razini na štetu operatora korisnika, potrebno je predvidjeti te uključiti u rok primjene ove odluke i vrijeme provjere i testiranja proizvoda reguliranih operatora. Nužno je da HAKOM, radi zaštite tržišnog natjecanja i ciljeva regulacije, osigura istovremenu primjenu novih jednokratnih naknada na veleprodajnoj razini za operatore korisnike i na maloprodajnoj razini za HT Grupu.		
--	--	--	--	--

		Slijedom navedenog, Telemach predlaže odrediti primjenu izmijenjenih odredbi Standardne ponude u roku od 6 mjeseci od donošenja odluke, a u kojem roku će se ažurirati i MST.		
17.	OT	Aktivnosti Regionalne multifunkcionalne terenske grupe (eng. Multifunctional field group – MFG) Optima smatra kako prosječno trajanje vožnje tehničara do lokacije ne bi trebalo biti dulje od 5 min. Ističe kako tehničari na terenu u pravilu odrađuju više zadataka/kartica po jednoj vožnji. Ne voze se za svaki zadatak od početne točke do centrale ili lokacije krajnjeg korisnika. Štoviše, u praksi jedan tehničar na centrali u istom danu radi sve aktivnosti, i to od aktivacije nove i postojeće parice do isključenja i otklona kvara, što znači da ne odrađuje samo jednu karticu/zadatak dnevno te ne odrađuje isključivo aktivnosti vezane uz jednokratne naknade na veleprodajnoj razini. Mora se uzeti u obzir optimizacija poslovanja te kako se zadaci jednokratnih aktivnosti zaista i odrađuju na terenu zajedno s drugim aktivnostima vezanim uz aktivnosti održavanja HT mreže, otklona kvara i svih ostalih aktivnostima koje nemaju	HT Vrijeme potrebno za vožnju tehničara je detaljno obrazloženo HAKOM-u i pokazano je da je prosječno vrijeme vožnje i obavljanja aktivnosti korektno prikazano. Što se tiče ostalih aktivnosti, prikazano je prosječno izmjereno vrijeme potrebno za obavljanje svih aktivnosti. OT Ranijom Odlukom Vijeća HAKOM-a od dana 25. ožujka 2014. (KLASA: UP/I-344-01/13-05/39, URBROJ: 376-11-14-92013) u trošak izračuna jednokratnih naknada HAKOM nije uvrstio prosječno vrijeme vožnje, već je predvidio dulje vrijeme potrebno za odlazak na teren i obavljanje svih aktivnosti. Stoga ukoliko HAKOMsada ipak ne isključi u svim jednokratnim naknadama trošak vožnje i/ili pješačenja, nužno je da HAKOM izvrši korekciju izračuna svih jednokratnih naknada na način da umanji vrijeme potrebno za odlazak na tereni obavljanje svih aktivnosti. U protivnom će se duplicirati trošak tj. potrebno vrijeme za obavljanje uključenih aktivnosti.	Vidi odgovor na iste komentare Telemacha.

		veze s aktivnostima jednokratnih naknada na veleprodajnoj razini, a ne kako je to HT prezentirao u svom izvještaju. Dodatno, skreće pozornost HAKOM-u kako tehničari na terenu vrše i prodajne aktivnosti kao dio vlastitih maloprodajnih aktivnosti prema privatnim korisnicima. Slijedom toga, operatori korisnici ne bi trebali sufinancirati trošak prodaje koji na lokaciji odradi tehničar HT-a. Skreće pozornost HAKOM-u i na činjenicu kako HT ima ukupno na razini RH 48 MFG-ova pri čemu su svi veći gradovi podijeljeni na više MFG jedinica. Tako je primjerice, grad Zagreb HT podijelio na 9 MFG jedinica te tehničari u MFG jedinici Zagreb-Trešnjevka pokrivaju isključivo to područje na kojem u jednom danu rade sve zadatke i aktivnosti, od uključenja/isključenja, otklona kvara, održavanja mreže i dr. Stoga, molimo pojašnjenje kako je HAKOM sa sigurnošću mogao utvrditi koji dio vožnje otpada na jednu MFG jedinicu, te je upitan prikaz podataka u dostavljenom izvještaju o vožnjama od strane HT-a. Obzirom da je HT dostavio HAKOM-u izvještaj za prvo tromjesečje 2022., uz prijedlog da HAKOM zatraži od HT-a izvještaj za 2019. godinu	Hrvatski Telekom d.d. (dalje: HT) je još 2014.godine predložio HAKOM-u da se za prosječno vrijeme trajanja vožnje do lokacije uzme vrijeme od 18 minuta. U objavljenj tablici Specifikacija aktivnosti je u vremenima trajanja pojedine aktivnosti u minutama, prema podacima koje je HT dostavio HAKOM-u za prvo tromjesečje 2022. godine, također navedeno prosječno vrijeme trajanja vožnje od 18 minuta. Stoga, Optima ukazuje HAKOM-u kako HT danas u 2022. godini ima veći broj centrala, nego 2014. godine što bi trebalo rezultirati kraćim prosječnim vremenom trajanja vožnje do lokacije. Slijedom toga, uzevši u obzir veličinu područja koje pokriva pojedini MFG, Optima smatra kako prosječno trajanje vožnje tehničara do lokacije ne bi trebali biti dulje od 5 min. Ovdje, dodatno ponavljamo HAKOM-u kako HT ima ukupno na razini RH 48 MFG-ova pri čemu su svi veći gradovi podijeljeni na više MFG jedinica. Tako je primjerice, Grad Zagreb HT podijelio na 9 MFG jedinica te tehničari u MFG jedinici Zagreb-Trešnjevka pokrivaju isključivo to područje na kojem u jednom danu rade sve zadatke i aktivnosti, od uključenja/isključenja, otklona kvara, održavanja mreže i dr. Naime, tehničari na terenu u pravilu odrađuju više zadataka/kartica po jednoj vožnji. Ne voze se za svaki zadatak od	
--	--	---	--	--

	ujedno predlažemo da HAKOM od svih operatora korisnika zatraži izvještaj koliko je u HT tom istom periodu naplatio jednokratnih naknada po svakoj veleprodajnoj usluzi (vidi se iz specifikacija računa). Naime, prema dostavljenim podacima s tržišta HAKOM bi trebao nedvojbeno utvrditi koliko je zaista bilo pojedinih aktivnosti jednokratnih naknada i kada su iste bile realizirane. Potom se može vidjeti koliko je to različitih aktivnosti koje otpadaju na aktivnosti veleprodajnih usluga koje koriste operatori korisnici bilo izvršeno, i to u jednom danu. Slijedom toga, držimo da bi HAKOM tek provedbom takve analize mogao precizno izračunati veleprodajne naknade. Uzevši u obzir da se u regulaciji veleprodajnih usluga prepoznala potreba za izdvajanjem udaljenih područja i otoka, predlaže da se i ovdje samo kod aktivnosti potrebnih na lokacijama krajnjih korisnika na udaljenim područjima (G. Kotar) i otocima uzme u obzir dulje trajanje vožnje koje će se ponderirati ovisno o ostalim područjima. Dodatno, ukazuje kako u praksi HT na otoke ide jednom do dva puta tjedno.	početne točke do centrale ili do lokacije krajnjeg korisnika. Štoviše, u praksi jedan tehničar na centrali u istom danu radi sve aktivnosti, i to od aktivacije nove i postojeće parice do isključenja i otklona kvara, što znači da ne odrađuje samo jednu karticu/zadatak dnevno. Stoga, nema logike da se u izračun uzme prosječno vrijeme trajanja vožnje do lokacije i onda se isto vrijeme duplicira ovisno o tome ide li tehničar obavljati radnju do centrale ili/i do lokacije krajnjeg korisnika. Navedeno, posljedično u Specifikaciji aktivnosti rezultira duplim trajanjem aktivnosti vožnje od 36 minuta odnosno duplim troškom koji najvećim djelom utječe na povećanje predmetnih jednokratnih naknada. Iz obrazloženja prijedloga Odluke HAKOM-a proizlazi da su u izračunu ukupnog trajanja vožnje uzete u obzir sve veleprodajne (regulirane i komercijalne) i maloprodajne aktivnosti koje tehničar obavlja u jednom danu. Optima smatra da postoji razlika u vremenu trajanja vožnje pri obavljanju maloprodajne i veleprodajne aktivnosti. Naime, kod maloprodajne aktivnosti i veleprodajne komercijalne aktivnosti tehničar uvijek odlazi na lokaciju krajnjeg korisnika dok kod veleprodajne regulirane aktivnosti tehničar ne odlazi svaki puta do	
--	--	---	--

		Optima drži da bi HAKOM trebao ustrajati na prethodno iznesenom mišljenju i stajalištu te korigirati i prijedlog Odluke na način da se u svim jednokratnim naknadama isključi trošak vožnje i/ili pješaćenja, i to unatoč tome što je posvetio posebnu pažnju određivanju prosječnog vremena vožnje	lokacije korisnika, već se vozi samo do centrale. Točnije samo u slučaju izdvajanja nove parice tehničar odlazi i do lokacije krajnjeg korisnika. Slijedom toga, potrebno je korigirati izračun na način da se skрати ukupno vrijeme trajanja vožnje jer se većina aktivnosti jednokratnih naknada obavlja samo vožnjom do centrale. Slijedom svega navedenog, ukoliko HAKOM u izračunu svih jednokratnih naknada ne isključi ili značajno ne skрати prosječno vrijeme vožnje od 18 minuta, Optima drži kako je nužno zatražiti od svih operatora korisnika izvještaj koliko je HT u tom istom periodu naplatio jednokratnih naknada po svakoj veleprodajnoj usluzi (vidi se iz specifikacija računa). Prema dostavljenim podacima od operatora korisnika veleprodajnih usluga HAKOM bi trebao nedvojbeno utvrditi koliko je zaista bilo pojedinih aktivnosti jednokratnih naknada u jednom danu, kada su iste bile realizirane i koliko je aktivnost vožnje zaista trajala.	
18.	OT	Aktivnosti Centra za upravljanje uslugama (eng. Service managing center - SMC) Iz obrazloženja prijedloga Odluke HAKOM-a razvidno jest kako HAKOM smatra da se aktivnosti u SMC-u trebaju odrađivati automatizirano u IT sustavima, bez angažiranja ljudskog	HT Svi zahtjevi se ne odrade automatikom, već se jedan manji dio zadataka za SMC odrađuje ručno. Ručna odrada se pojavljuje u cca 10% zahtjeva.	Prihvaća se Vidi odgovor na isti komentar Telemacha.

		rada iako je HT predložio da se uzme u obzir da u 10% slučajeva je potrebna ručna odrada. Dakle, nejasno jest da li je HAKOM ovog puta prilikom izračuna jednokratnih naknada ipak izbacio trošak angažiranja ljudskog rada u 10% slučajeva ili ipak možda nije te Optima moli dodatno pojašnjenje.		
19.	OT	Aktivnosti pozadinskog ureda veleprodaje Uzevši u obzir činjenicu da HT pozadinski ured veleprodaje ručno ne korigira podatke u zahtjevu operatora korisnika kada se podaci dostavljeni putem B2B-a ne poklapaju s podacima u HT sustavu, već se zahtjev automatikom odbija, to je nužno iz svih jednokratnih naknada isključiti trošak Pozadinskog ureda HT veleprodaje.	HT U praksi nije moguće provest 100% automatizaciju procesa u HT SMC-u i back officeu, te je potrebno uzeti u obzir da se kod manjeg dijela zahtjeva dio aktivnosti mora obaviti ručno.	Prihvaća se Vidi odgovor na isti komentar Telemacha.
20.	OT	Aktivacija potpunog izdvojenog pristupa lokalnoj petlji (postojeća parica) Moli pojašnjenje koje su to aktivnosti koje HT SMC poduzima kod uključanja postojeće parice, a koje (evidentno) nije potrebno poduzeti kod aktivacije nove parice, budući da u zadacima nije navedeno da SMC radi neku aktivnosti. Moli pojašnjenje zašto na vožnju kod	HT SMC može biti uključen u aktivnosti kod aktivacije potpunog izdvojenog pristupa lokalnoj petlji (postojeća parica) u slučaju kada se podaci koje dostavi operator o korisniku ili kolokaciji ne poklapaju s informacijama u HT sustavu.	Djelomično se prihvaća Sukladno prethodnim odgovorima na komentare, SMC aktivnosti čiji troškovi su pokriveni mjesečnim naknadama se isključuju iz izračuna troškova. Što se tiče uračunatog vremena vožnje, razlika između aktivacije nove i postojeće parice je u tome što kod aktivacije nove parice postoje aktivnosti na izvodu (zadnjoj točki mreže) kod krajnjeg korisnika te je ukupno vrijeme

		ove naknade odlazi 50% aktivnosti te koja je razlika između aktivacije nove i postojeće parice?		potrebno za aktivaciju nove parice dulje. Također, kod aktivacije nove parice u ukupno vrijeme su uračunate dvije prosječne vožnje, jedna zbog provjere tehničkih mogućnosti, a druga zbog aktivnosti na na MDF-u i na izvodu/kod korisnika.
21.	OT	Aktivacija potpunog izdvojenog pristupa lokalnoj petlji (nova parica) Moli pojašnjenje zašto na vožnju odlazi 35% aktivnosti odnosno koja je razlika između uključenja postojeće i nove parice na koju su ukazali u prethodnom komentaru. Naime, u jednoj vožnji tehničar odradi više zadataka te nije osnovano da za uključenje nove parice troši 35% vremena, a za uključenje postojeće parice ili deaktivaciju 50% vremena u aktivnostima jednokratne naknade.	HT Vrijeme potrebno za obavljanje aktivnosti je dostavljeno u vidu prosječnog izmjerenog vremena za konkretnu vrstu uključenja. Vožnja je samo jedna stavka u ukupnom vremenu za obavljanje kompletnog uključenja.	Ne prihvaća se Razlike između aktivacije nove i postojeće parice su objašnjene u prethodnom komentaru. Zbog ukupno većeg vremena aktivacije nove parice u koje su uračunate dvije prosječne vožnje, vrijeme vožnje predstavlja 35% ukupnog vremena aktivacije nove parice. Potrebno je pojasniti da prosječno vrijeme vožnje predstavlja prosječno vrijeme vožnje po pojedinoj odrađenoj aktivnosti. Ono je dobiveno na način da se od ukupnog vremena vožnje tehničara u jednom danu kroz određeni period (u ovom slučaju Q1/2022) izračuna ukupno vrijeme vožnje koje se pridodjeljuje aktivnostima čiji trošak se računa u ovom postupku. To vrijeme se računa sukladno postotnom udjelu tih aktivnosti u ukupnim aktivnostima tehničara te se to vrijeme dijeli s brojem odrađenih aktivnosti čiji trošak se računa u ovom postupku u promatranom periodu.

22.	OT	Deaktivacija potpunog izdvojenog pristupa lokalnoj petlji Obzirom da je ovdje riječ o isključenju na centrali nije jasno, niti moguće da na vožnju kod ove naknade odlazi čak 50% vremena. Optima moli HAKOM da izvrši dopunu obrazloženja prijedloga Odluke s pojašnjenjem kako je došlo do povećanja predmetne naknade u odnosu na dosadašnju cijenu deaktivacije (poskupljenje iznosi čak 71%).	HT OT navodi kako vrijeme vožnje ne treba biti dio jednokratne naknade. S obzirom da OT ne spori kako do isključenja dolazi i fizički na terenu, HT smatra kako nije ispravno isključiti trošak vožnje s obzirom da je trajanje vožnje određeno kao kvocijente zbroja odrađenih trajanja vožnji i zbroja aktivnosti koje su uzete u obzir (uključujući deaktivacije), a što i HAKOM navodi u svojoj odluci.	Ne prihvaća se Radi se o potpuno istim aktivnostima kao i kod aktivacije postojeće usluge na postojećoj parici te je iz istog razloga udio vremena vožnje 50%.
23.	OT	Migracija s WLR-a na izdvojeni pristup lokalnoj petlji U praksi se ne koristi migracija s WLR-a na ULL uslugu, nego Optima šalje HT-u zahtjev za uključenje postojeće ULL parice te se tada naplaćuje naknada za aktivaciju potpunog izdvojenog pristupa lokalnoj petlji (postojeća parica). Nejasno je otkuda odnosno što čini razliku u naplati između aktivacije postojeće ULL parice (koja prema predloženoj novoj cijeni iznosi 75,37 kn) i nove naknade za migraciju, odnosno to je ista radnja, za koju se predlaže skuplja naknada u iznosu od čak 92,55 kn.		Prihvaća se HAKOM se slaže s komentarom Optime da su aktivnosti kod migracije s WLR-a na uslugu potpunog izdvojenog pristupa lokalnoj petlji (postojeća parica) identične aktivnostima kod aktivacije usluge potpunog izdvojenog pristupa lokalnoj petlji (postojeća parica) te je u odluci izjednačio trajanja aktivnosti i iznose jednokratnih naknada za te dvije usluge.
24.	OT	Neosnovana prijava kvara s izlaskom tehničara na teren Optima i kod ove jednokratne naknade moli HAKOM za dopunu obrazloženja prijedloga	HT Vrijeme potrebno za vožnju tehničara je detaljno obrazloženo HAKOMu i pokazano je da je prosječno vrijeme vožnje i obavljanja	Vidi odgovore na komentare u vezi trajanja vožnji gore.

		Odluke po kojem trošak vožnje i/ili pješaćenja na lokaciju čini čak 31% aktivnosti. Naime, i ovdje opetovano ističe kako isti tehničari na području jedne MFG jedinice (Zagreb-Trešnjevka) pokrivaju iste centrale i rade sve kartice odnosno dnevne zadatke na tim centralama, a centrale su jednako udaljene od početne točke. Slijedom toga, iako Optima pozdravlja sniženje ove jednokratne naknade, smatra da bi iznos iste trebalo dodatno korigirati u odnosu na trošak vožnje kako je to navedeno u komentaru u točki 17. (A.1. u komentarima Optime)	aktivnosti korektno prikazano. Što se tiče ostalih aktivnosti, prikazano je prosječno izmjereno vrijeme potrebno za obavljanje svih aktivnosti.	
25.	OT	Realizacija i priključenje završne točke mreže na točku raspodjele (izvod pristupne mreže) Optima ukazuje kako je ova naknada za realizaciju i priključenje određena u jednom jedinstvenom iznosu bez obzira radili se o nadogradnji mreže od 5, 50 ili 100 metara. Naime, do sada je predmetna naknada iznosila 425,00 kn, a predlaže se novi iznos od 474,39 kn. Stoga, Optima moli HAKOM za dopunu obrazloženja prijedloga.	HT Duljina nadograđene mreže nije komponenta koja utječe na troškove realizacije već složenost i trajanje aktivnosti koje se pri tome poduzimaju, stoga nije opravdano definirati različite naknade obzirom na duljinu.	Naknadnom analizom i provjerom jesu li neke od jednokratnih naknada već pokrivene mjesečnim naknadama (vidi komentar br. 1), HAKOM je utvrdio da HT nema osnovu za naplatu ove jednokratne naknade te će je HAKOM u odluci ukinuti. Naime, HAKOM je utvrdio da je trošak spajanja svih objekata koji se nalaze u područjima pokrivanja MDF-ova, kako ih je prijavio HT tijekom izrade BU-LRIC+ troškovnog modela HAKOM-a, uključen u izračun troškova pokrivanja tih objekata bakrenom mrežom te se kao takav nadoknađuje kroz mjesečne naknade. Dakle, ako se objekt nalazi u području pokrivanja MDF-a tada je trošak njegovog spajanja već pokriven mjesečnim naknadama. Ukoliko se neki novi objekt u međuvremenu izgradi,

				budući da je trošak izražen po liniji a ne po kilometru ili metru , HAKOM je mišljenja da s obzirom da se u tom slučaju povećava i brojnik i nazivnik (ukupan trošak i broj linija/korisničkih jedinice) neće doći do značajnijeg odstupanja u prosječnom trošku tog resursa u troškovnom modelu.
26.	OT	Administrativne naknade Traži pojašnjenje povećanja jednokratne naknade za administrativnu obradu zahtjeva u slučaju neispravnog ili nepotpunog zahtjeva s 12,00 kn na 16,73 kn. Administrativna radnja je ista kod ULL usluge i BS usluge te je u cijelosti automatizirana od strane HT-a, međutim kod BS usluge predmetna naknada je snižena s 12,00 kn na 5,52 kn, a kod ULL usluge je došlo do povećanje naknade za istu administrativnu uslugu koju odrađuje HT automatika, a ne djelatnik u pozadinskom uredu odjela veleprodaje HT-a.		Vidi odgovore na komentar 15.
27.	OT	Rok primjene prijedloga Odluke HAKOM-a Naglašava još jednom HAKOM-u kako se predloženom odlukom značajno povećava njen trošak korištenja veleprodajnih usluga HT (za više od milijun kuna na godišnjoj razini), a što Optima nije predvidjela u godišnjim planovima za ovu i iduću godinu. Ujedno, ukazuje HAKOM-u da će u slučaju	HT Podržava prijedlog da se izmijenjene jednokratne naknade primjene s 01.01.2023. te podsjeća HAKOM na obvezu iskazivanja cijena u eurima budući da se od 01.01.2023. godine krajnje cijene trebaju obračunavati i naplaćivati u eurima.	Vidi odgovor na komentar 7.

		usvajanja prijedloga Odluke sasvim sigurno doći do povećanja maloprodajnih cijena za krajnje korisnike što će biti dodatan udar na kućne budžete građana RH. Prijedlog Optime je odrediti primjenu izmijenjenih odredbi Standardne ponude u roku od 6 mjeseci od donošenja odluke, a ne ni u kojem slučaju prije 1. siječnja 2023.		
--	--	---	--	--